

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-116-22

Druk nr 2860
Warszawa, 9 grudnia 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw^{1), 2)}

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 518² § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sądem drugiej instancji w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. oraz rozpoznawanych łącznie z nimi spraw określonych w art. 569¹ § 1¹ jest Sąd Apelacyjny w Warszawie.”;

2) w art. 569¹ po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. W przypadku określonym w art. 1106³ § 2, jeżeli w toku postępowania w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., mającej miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim Unii Europejskiej stosującym rozporządzenie Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1), zwane dalej „rozporządzeniem nr 2019/1111”, uczestnicy osiągnęli porozumienie co do powrotu albo co do odstąpienia od powrotu tej osoby do państwa, w którym bezpośrednio przed naruszeniem prawa wynikającego z władzy rodzicielskiej lub opieki miała ona miejsce zwykłego pobytu, a także co do wykonywania władzy rodzicielskiej nad tą osobą lub sprawowania opieki nad

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339 i 2436.

nią, utrzymywania z nią kontaktów lub alimentów na rzecz tej osoby, sąd, o którym mowa w § 1, jest właściwy również w sprawach dotyczących tej osoby w zakresie władzy rodzicielskiej lub opieki, a także w zakresie kontaktów lub alimentów.

§ 1². Porozumienie, o którym mowa w § 1¹, jest zawierane na piśmie lub ustnie do protokołu i opatrywane datą oraz podpisem uczestników postępowania.”;

3) w art. 579⁴ § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej może złożyć także organ centralny tego państwa wyznaczony na podstawie przepisów Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), zwanej dalej „konwencją haską z 1996 r.”.”;

4) w art. 598² dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 569¹ § 1¹ oraz art. 518² w związku z art. 569¹, a także w przypadku toczącego się przed sądem innego państwa postępowania w sprawie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.”;

5) w części trzeciej w tytule I po dziale IId dodaje się dział IIda w brzmieniu:

„DZIAŁ IIda

Zaświadczenie dotyczące orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej

Art. 795^{11a}. § 1. Jeżeli orzeczenie objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 spełnia warunki określone w tym rozporządzeniu, sąd, który wydał to orzeczenie, na wniosek strony wydaje zaświadczenie na potrzeby uznania lub wykonania tego orzeczenia w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie odmowy wydania zaświadczenia przysługuje zażalenie.

Art. 795^{11b}. § 1. W razie stwierdzenia, że istnieje przewidziana w rozporządzeniu nr 2019/1111 podstawa do sprostowania lub uchylecia zaświadczenia, sąd, który wydał zaświadczenie, na wniosek strony albo z urzędu dokonuje sprostowania zaświadczenia albo je uchyla.

§ 2. W razie stwierdzenia, że istnieje przewidziana w rozporządzeniu nr 2019/1111 podstawa do wydania zaświadczenia wskazującego na brak albo ograniczenie wykonalności orzeczenia, sąd, który wydał orzeczenie, na wniosek strony wydaje zaświadczenie wskazujące na brak lub ograniczenie wykonalności orzeczenia.

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie zaświadczenia przysługuje zażalenie.

Art. 795^{11c}. Postanowienie, o którym mowa w art. 795^{11a} oraz w art. 795^{11b}, sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym.”;

6) w art. 1106³ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Do jurysdykcji krajowej należą także sprawy dotyczące władzy rodzicielskiej lub kontaktów, o których mowa w art. 569¹ § 1¹, jeżeli uczestnicy wyrazili na to zgodę lub uznali jurysdykcję sądu polskiego w toku postępowania w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej albo pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.”;

7) w art. 1106⁶ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wniosek sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111 rozpoznaje sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.”;

8) w art. 1106⁷ pkt 1–4 otrzymują brzmienie:

„1) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji na podstawie art. 8 ust. 1 tiret pierwsze konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2019/1111;

2) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 9 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111;

3) wystąpienia sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111;

4) wezwania uczestników postępowania do złożenia wniosku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 tiret drugie lub art. 9 ust. 1 tiret drugie konwencji haskiej z 1996 r., albo wniosku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 2019/1111;”;

9) po art. 1134 dodaje się art. 1134¹ w brzmieniu:

„Art. 1134¹. W razie stwierdzenia, że zachodzą podstawy określone w rozporządzeniu nr 2019/1111 do wystąpienia do sądu lub organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej z wnioskiem o udzielenie pomocy w wykonaniu orzeczenia w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej lub kontaktów z dzieckiem, sąd, który wykonuje orzeczenie, wydaje postanowienie w przedmiocie tego wystąpienia.”;

- 10) w części czwartej tytuł księgi czwartej otrzymuje brzmienie:

„UZNANIE I WYKONANIE NIEKTÓRYCH ORZECZEŃ SĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ POCHODZĄCYCH Z TYCH PAŃSTW UGÓD, DOKUMENTÓW URZĘDOWYCH I POROZUMIEŃ”;

- 11) w art. 1153¹³ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przepisy niniejszej księgi stosuje się do orzeczeń sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód, dokumentów urzędowych i porozumień objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, rozporządzenia nr 805/2004, rozporządzenia nr 1896/2006, rozporządzenia nr 861/2007, rozporządzenia nr 4/2009, rozporządzenia nr 606/2013 i rozporządzenia nr 2019/1111.”;

- 12) w art. 1153¹⁴ w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, w zakresie, w jakim nadają się do wykonania w drodze egzekucji.”;

- 13) po art. 1153^{15a} dodaje się art. 1153^{15b} w brzmieniu:

„Art. 1153^{15b}. Orzeczenia wydane w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także porozumienia oraz dokumenty urzędowe pochodzące z tych państw, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, które podlegają wykonaniu w inny sposób niż w drodze egzekucji, stanowią podstawę wszczęcia postępowania wykonawczego.”;

- 14) po art. 1153¹⁶ dodaje się art. 1153^{16a} i art. 1153^{16b} w brzmieniu:

„Art. 1153^{16a} O wszczęciu postępowania wykonawczego na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 1153^{15b}, sąd właściwy do prowadzenia postępowania wykonawczego zawiadamia właściwego prokuratora okręgowego.

Art. 1153^{16b}. § 1. W sytuacji gdy zgodnie z rozporządzeniem nr 2019/1111:

- 1) strona wniosła o częściowe wykonanie orzeczenia lub
- 2) stwierdzono podstawy do odmowy wykonania orzeczenia co do jego części albo

3) zachodzą podstawy do określenia warunków wykonywania kontaktów z dzieckiem – sąd właściwy do wykonania orzeczenia wydaje odpowiednio postanowienie w przedmiocie częściowego wykonania orzeczenia lub w przedmiocie określenia warunków wykonywania kontaktów.

§ 2. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;

15) po art. 1153¹⁹ dodaje się art. 1153^{19a} w brzmieniu:

„Art. 1153^{19a}. § 1. W przypadku stwierdzenia przesłanek, o których mowa w art. 38, art. 39, art. 41, art. 50 oraz art. 68 rozporządzenia nr 2019/1111, sąd lub organ odmawia prowadzenia postępowania na podstawie orzeczenia, porozumienia lub dokumentu urzędowego objętych zakresem zastosowania tego rozporządzenia.

§ 2. W razie prawomocnej odmowy uznania lub wykonania orzeczenia, porozumienia lub dokumentu urzędowego objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 postępowanie prowadzone na ich podstawie umarza się.”;

16) po art. 1153^{22a} dodaje się art. 1153^{22b} w brzmieniu:

„Art. 1153^{22b}. Czynności, o których mowa w art. 28, art. 52, art. 55 ust. 1 i art. 56 rozporządzenia nr 2019/1111, oraz czynności dotyczące zawieszenia postępowania w sprawie wykonania orzeczenia oraz odmowy wykonania orzeczenia na podstawie art. 57 tego rozporządzenia wykonuje sąd właściwy do wykonania orzeczenia.”;

17) w art. 1153²⁵ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepisy art. 1153²³ i art. 1153²⁴ stosuje się odpowiednio do orzeczeń, porozumień oraz dokumentów urzędowych wchodzących w zakres zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1125) w art. 24 w ust. 1 pkt 2a i 2b otrzymują brzmienie:

„2a) odmowę wykonania, o którym mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 351 z 20.12.2012, str. 1, z późn. zm.⁴⁾), rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 163 z 29.05.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 54 z 25.02.2015, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 338 z 15.10.2020, str. 12.

Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, str. 15, z późn. zm.⁵⁾), rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 399 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.⁶⁾), rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, str. 1, z późn. zm.⁷⁾), rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 7 z 10.01.2009, str. 1, z późn. zm.⁸⁾), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 181 z 29.06.2013, str. 4) lub rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1);

- 2b) odmowę uznania albo stwierdzenie braku podstaw do odmowy uznania, o których mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) lub rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona);”.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 300 z 17.11.2005, str. 6, Dz. Urz. UE L 174 z 04.07.2007, str. 22 oraz Dz. Urz. UE L 304 z 14.11.2008, str. 80.

⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 70 z 09.03.2007, str. 490, Dz. Urz. UE L 283 z 16.10.2012, str. 1, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 341 z 24.12.2015, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 182 z 13.07.2017, str. 20.

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 141 z 05.06.2015, str. 118, Dz. Urz. UE L 341 z 24.12.2015, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 182 z 13.07.2017, str. 1.

⁸⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 131 z 18.05.2011, str. 26, Dz. Urz. UE L 293 z 11.11.2011, str. 24, Dz. Urz. UE L 8 z 12.01.2013, str. 19, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 281 z 23.10.2013, str. 29, Dz. Urz. UE L 49 z 20.02.2015, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 314 z 11.12.2018, str. 36.

Art. 3. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140) w art. 35a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku możliwości umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego, przewidzianego w przepisach umów dwustronnych, Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), lub rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1) zgody na umieszczenie, o której mowa w tych przepisach, udziela sąd opiekuńczy po ustaleniu, że takie umieszczenie odpowiada dobru dziecka oraz że dziecko posiada istotne związki z Rzeczpospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych (Dz. U. poz. 416) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111”.”;

2) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Sprawiedliwości nie nadaje biegu wnioskowi sporządzonemu na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111, jeżeli do wniosku lub załączonego do niego dokumentu, lub pisma uzasadniającego twierdzenia zawarte we wniosku nie dołączono tłumaczenia na język polski.”;

3) w art. 19 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) uznanie lub wykonanie orzeczenia o pieczy nad dzieckiem na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111, albo

- 4) przekazanie informacji lub udzielenie pomocy, o których mowa w art. 79 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r.”;
- 4) art. 20 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 20. Wniosek sporządzony na podstawie art. 79 lit. b rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. Minister Sprawiedliwości kieruje:
- 1) do sądu, w którym toczy się lub toczyło postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli, albo
 - 2) do sądu, w którego okręgu dziecko lub rodzice mieli miejsce zamieszkania lub pobytu przed wyjazdem za granicę, albo
 - 3) do sądu, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania lub przebywa osoba, której wniosek dotyczy.”;
- 5) w art. 26 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Wymiana informacji, o których mowa w ust. 1, obejmuje otrzymane z innych państw informacje na temat toczących się w tych państwach postępowań w sprawie umieszczenia w placówce opiekuńczej lub pieczy zastępczej dziecka, które ma bliskie związki z Rzeczpospolitą Polską, a także obejmuje dane na temat osób spokrewnionych z dzieckiem, które wyraziły gotowość do przejęcia nad nim opieki.”.

Art. 5. Przepisy dotychczasowe stosuje się w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, str. 1, z późn. zm.⁹⁾) do:

- 1) uznawania lub wykonywania w Polsce:
 - a) orzeczeń wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2022 r.,
 - b) dokumentów urzędowych formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przed dniem 1 sierpnia 2022 r.,

⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 367 z 14.12.2004, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 56, Dz. Urz. UE L 70 z 14.03.2009, str. 19, Dz. Urz. UE L 347 z 24.12.2009, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 99 z 15.04.2016, str. 34.

- c) porozumień, które stały się wykonalne w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w których zostały zawarte przed dniem 1 sierpnia 2022 r.;
- 2) orzeczeń wydanych w Polsce w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2022 r. na potrzeby ich uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Cel i założenia projektu

Celem przedłożonego projektu jest wprowadzenie do prawa polskiego, w tym przede wszystkim do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego¹⁾, zwanej dalej „k.p.c.”, przepisów uzupełniających i doprecyzowujących stosowanie przepisów rozporządzenia Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona)²⁾, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/1111”, które ma zastosowanie od dnia 1 sierpnia 2022 r. Rozporządzenie nr 2019/1111 stanowi wersję przekształconą i zastąpi rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000³⁾, zwane dalej „rozporządzeniem nr 2201/2003”.

Rozporządzenie w odniesieniu do objętych nim orzeczeń, porozumień oraz dokumentów urzędowych wprowadza system tzw. automatycznej wykonalności, co oznacza, że ww. dokumenty pochodzące z innych państw członkowskich Unii Europejskiej będą podlegały w Polsce uznawaniu i wykonaniu bez potrzeby przeprowadzenia specjalnego postępowania, czyli bez systemu *exequatur*. Dotychczas system automatycznej wykonalności na gruncie rozporządzenia nr 2201/2003 obejmował dwie kategorie orzeczeń (tj. orzeczenia w sprawie kontaktów oraz orzeczenia wydawane w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, z których wynikał powrót dziecka do państwa jego zwykłego pobytu – o ile, po spełnieniu określonych warunków, zostały zaopatrzone w specjalne zaświadczenie). Rozporządzenie nr 2019/1111 rozszerza automatyczne uznanie i wykonalność w odniesieniu do orzeczeń, porozumień i dokumentów urzędowych wydanych we wszystkich sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej i sprawach małżeńskich objętych zakresem zastosowania rozporządzenia. Rozporządzenie precyzuje również katalog dokumentów podlegających automatycznemu uznaniu i wykonaniu przez objęcie tym systemem orzeczeń, dokumentów urzędowych oraz porozumień. Rozporządzenie będzie dotyczyło zarówno sytuacji, kiedy orzeczenie lub inny tytuł pochodzący z innego państwa członkowskiego i objęty

¹⁾ Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.

²⁾ Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str.1.

³⁾ Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2002, str. 1 , z późn. zm.

zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 podlegać będzie uznaniu i wykonaniu w Polsce, a także sytuacji, kiedy orzeczenia wydane w Polsce w tych sprawach będą podlegały uznaniu i wykonaniu w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Objęte zakresem rozporządzenia tytuły prawne pochodzące z Polski to wyłącznie orzeczenia sądów (jak również ugody zatwierdzone przez sąd), jak między innymi orzeczenia w sprawie o rozwód, separację, w sprawie o kontakty z dzieckiem, zarządzenie powrotu dziecka do państwa jego zwykłego pobytu. Natomiast jeżeli chodzi o tytuły prawne pochodzące z innych państw członkowskich, to oprócz orzeczeń sądowych w sprawach małżeńskich (rozwód, separacja, unieważnienie małżeństwa) i w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej (np. orzeczenie w przedmiocie ograniczenia władzy rodzicielskiej, ustalenia miejsca pobytu dziecka, a także – zgodnie z rozporządzeniem – kontaktów z dzieckiem) zakresem rozporządzenia są objęte tytuły prawne wydane w trybie pozasądowym, np. zatwierdzone przez notariusza porozumienie stron w przedmiocie rozwodu (Estonia, Francja), zawarte przed urzędnikiem stanu cywilnego porozumienie w przedmiocie rozwodu albo separacji (Włochy), zawarte w formie aktu notarialnego porozumienia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej (Hiszpania), zatwierdzone przez Komitet Opieki Społecznej (Social Welfare Committee) porozumienie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej (Szwecja).

Podstawy odmowy uznania/wykonania porozumień (jak i dokumentów urzędowych) są wskazane w art. 68 rozporządzenia nr 2019/1111 i będą bezpośrednio stosowane. Zgodnie z powołanym przepisem odmawia się uznania dokumentu urzędowego lub porozumienia dotyczącego separacji lub rozwodu (art. 68 ust. 1), jeżeli takie uznanie jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, jeżeli nie da się go pogodzić z orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym powołano się na uznanie, lub nie da się go pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem wydanym w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim między tymi samymi stronami, o ile to wcześniejsze orzeczenie, ten wcześniejszy dokument urzędowy lub to wcześniejsze porozumienie spełnia warunki niezbędne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym powołano się na uznanie. Natomiast w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej odmawia się uznania lub wykonania dokumentu urzędowego lub porozumienia (art. 68 ust. 2), jeżeli takie uznanie jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, biorąc pod uwagę dobro dziecka; na wniosek każdej osoby twierdzącej, że dokument urzędowy lub

porozumienie stanowi naruszenie jej odpowiedzialności rodzicielskiej, jeżeli dokument urzędowy został sporządzony lub zarejestrowany lub porozumienie zostało zawarte i zarejestrowane bez udziału tej osoby; jeżeli – i w zakresie, w jakim nie da się go pogodzić z późniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, wydanym w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie, lub jeżeli – i w zakresie, w jakim nie da się go pogodzić z późniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, wydanym w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim, w którym dziecko ma zwykły pobyt, o ile to późniejsze orzeczenie, ten późniejszy dokument urzędowy lub to późniejsze porozumienie spełnia warunki niezbędne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie lub wykonanie. Ponadto można odmówić uznania lub wykonania dokumentu urzędowego lub porozumienia w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, jeżeli dokument urzędowy został oficjalnie sporządzony lub zarejestrowany lub porozumienie zostało zarejestrowane bez zapewnienia dziecku, które jest w stanie formułować swojej poglądy, możliwości wyrażenia swoich poglądów.

Wskazać należy, że system automatycznej wykonalności został przyjęty również w innych obowiązujących w Polsce rozporządzeniach z zakresu współpracy sądowej w sprawach cywilnych, tj. w rozporządzeniu (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, rozporządzeniu (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającym postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, rozporządzeniu (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającym europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona), rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych.

Rozporządzenie nr 2201/2003 oraz zastępujące je rozporządzenie nr 2019/1111 stanowią podstawowy instrument współpracy sądowej między państwami członkowskimi Unii

Europejskiej w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także w sprawach uprowadzenia dziecka za granicę – w zakresie, w jakim uzupełniają konwencję haską z 1980 r. dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę. Bez wątpienia – z uwagi na zwiększającą się liczbę spraw rodzinnych o charakterze transgranicznym – znaczenie tego instrumentu dla praktyki jest istotne.

Rozporządzenie jest bezpośrednio stosowane w Polsce i nie wymaga implementacji do krajowego porządku prawnego. Charakter dokonywanych zmian ma na celu głównie uzupełnienie przepisów rozporządzenia i dostosowanie jego stosowania do zakresu właściwości polskich sądów.

Jeżeli chodzi o zastosowany model uzupełnienia regulacji prawa UE przewidujących automatyczną wykonalność, to dokonywane zmiany stanowią kontynuację i wpisują się w technikę zmian legislacyjnych już przyjętych i aktualnie obowiązujących w celu uzupełnienia pozostałych rozporządzeń UE znoszących procedurę *exequatur*, tj. wymienione wcześniej: rozporządzenie nr 805/2004, rozporządzenie nr 1896/2006, rozporządzenie nr 861/2007, rozporządzenie nr 4/2009, rozporządzenie nr 1215/2012, rozporządzenie nr 606/2013. Tym samym niniejsze zmiany koncentrują się na wprowadzeniu odpowiednich przepisów w części dotyczącej międzynarodowego prawa cywilnego, tj. w księdze czwartej dotyczącej uznawania i wykonywania niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych – w zakresie obejmującym również uznawanie i wykonywanie tytułów prawnych objętych rozporządzeniem nr 2019/1111, w tym porozumień, które nie zostały w tej księdze wyodrębnione jako osobna kategoria tytułów prawnych. Natomiast w zakresie dotyczącym uznawania i wykonania orzeczeń polskich wydanych w sprawach objętych zastosowaniem rozporządzenia nr 2019/1111 stosowne zmiany zostały dokonane w części trzeciej k.p.c. – postępowaniu egzekucyjnym, przez dodanie nowego działu dotyczącego zaświadczenia dotyczącego orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Dział ten został dodany po już istniejących działach dotyczących między innymi zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (dział IIa), stwierdzenia wykonalności europejskiego nakazu zapłaty (dział IIb), zaświadczenia dotyczącego orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń (dział IIc), zaświadczenia dotyczącego orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych (dział II d), wyciągów z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych (dział IIe), zaświadczeń dotyczących orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych (dział II f),

wchodzących w zakres rozporządzenia nr 606/2013. Z uwagi na fakt, że rozporządzenie nr 606/2013 może obejmować również środki ochrony podlegające wykonaniu w trybie pozaegzekucyjnym (np. zakaz kontaktu), przyjęto założenie, że jest to odpowiednie miejsce, ze względu na przyjętą systematykę k.p.c., do uwzględnienia również zaświadczeń wydawanych do orzeczeń sądów polskich w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, które co do zasady będą podlegały wykonaniu w trybie pozaegzekucyjnym.

II. Zmiany do Kodeksu postępowania cywilnego

Celem zmian zawartych w pkt 1, 2 i 6 jest uwzględnienie możliwości przewidzianej w motywie 22 preambuły rozporządzenia nr 2019/1111 przez rozszerzenie kognicji 11 sądów okręgowych i Sądu Apelacyjnego w Warszawie obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, opieki, kontaktów i alimentów, w sytuacji gdy – w toku postępowania o odebranie dziecka prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – uczestnicy wyrazili zgodę lub uznały jurysdykcję tego sądu oraz osiągnęły porozumienie w sprawie powrotu dziecka oraz w ww. sprawach. Według projektowanych założeń uregulowanie to umożliwi podmiotom odpowiedzialności rodzicielskiej zakończenie w jednym postępowaniu sprawy dotyczącej powrotu dziecka, jak i spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej (co według rozporządzenia nr 2019/1111 obejmuje również sprawy z zakresu opieki oraz kontaktów – art. 2 ust. 2 pkt 7, 9, 10). Projektowane rozwiązanie znacznie przyspieszy postępowanie i wyeliminuje konieczność prowadzenia postępowania w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej w państwie członkowskim dotychczasowego zwykłego pobytu dziecka. Należy wskazać, że projektowane rozwiązanie ma mieć zastosowanie jedynie w państwach członkowskich stosujących rozporządzenie nr 2019/1111. Podkreślenia wymaga, że wobec brzmienia art. 16 konwencji haskiej z 1980 r. nie jest ono dopuszczalne w stosunkach z państwami trzecimi (spoza UE), gdyż przepis ten wyłącza możliwość rozpoznania spraw dotyczących władzy rodzicielskiej w ramach postępowania o nakazanie powrotu dziecka.

Jednocześnie, w przypadku gdy sąd, o którym mowa w art. 569¹ k.p.c., uzyska jurysdykcję do rozpoznania spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, nabędzie również jurysdykcję do rozpoznania spraw o alimenty – na podstawie art. 3 lit. d rozporządzenia Rady WE nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania

orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Przepis ten przewiduje bowiem nabycie jurysdykcji w sprawach alimentacyjnych o charakterze transgranicznym, w sytuacji gdy sąd zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej. Omawiane rozwiązanie spowoduje zatem możliwość kompleksowego rozstrzygnięcia spraw z zakresu władzy rodzicielskiej albo opieki, a także kontaktów oraz alimentów w ramach postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub opiece prowadzonej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – w sytuacji kiedy uczestnicy zgodzą się lub uznają jurysdykcję polskiego sądu i osiągną porozumienie w sprawie powrotu dziecka.

Konsekwencją tych zmian jest potrzeba zmiany w art. 518² k.p.c. w zakresie rozszerzenia kognicji Sądu Apelacyjnego w Warszawie o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia wniesionych od orzeczeń wydanych w spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. w sprawach z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, opieki, a także kontaktów i alimentów – oraz zmian w art. 1106³ k.p.c. w zakresie dodania w tym przepisie dodatkowej przesłanki w postaci wyrażenia zgody lub uznania jurysdykcji sądu polskiego przez uczestników postępowania w tych sprawach (tj. sprawach wymienionych w art. 569¹ § 1¹ k.p.c.).

Celem zmiany w pkt 3 jest dostosowanie treści art. 579⁴ § 7 do sytuacji mających miejsce po wejściu w życie rozporządzenia nr 2019/1111. Mianowicie konieczne stało się wykreślenie w art. 579⁴ § 7 k.p.c. odwołania do rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 z uwagi na utratę jego mocy obowiązującej. Jednocześnie brak jest podstaw do wskazania w tym przepisie rozporządzenia nr 2019/1111 z uwagi na automatyczną wykonalność orzeczeń i innych tytułów prawnych objętych zakresem jego zastosowania, co oznacza, że na podstawie ww. rozporządzenia nie będą składane wnioski o stwierdzenie wykonalności. Tym samym wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, o którym mowa w przedmiotowym przepisie, nie będzie już składany.

Celem zmiany w pkt 4 jest – z uwagi na aktualną treść art. 598² § 1 k.p.c. wyłączającą możliwość rozpoznania sprawy z zakresu władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy toczy się postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – dokonanie stosownego wyłączenia uwzględniającego sytuację przewidzianą

w art. 569¹ i art. 518² k.p.c. w zw. z art. 569¹ k.p.c. Jednocześnie, mając na uwadze, że w praktyce pojawiają się wątpliwości odnośnie do zawieszenia postępowania w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy w innym państwie prowadzone jest postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, w projektowanym przepisie art. 598² § 4 wprost wskazano, że nie stanowią one podstawy zawieszenia postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej rozpoznawanej przed sądem polskim. Nie jest bowiem zasadne, aby w sytuacji gdy to sąd polski posiada jurysdykcję w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej, postępowania te były zawieszane. Należy wskazać, że w takiej sytuacji sąd innego państwa członkowskiego, prowadzący postępowanie w sprawie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 2019/1111 (art. 9) – takiej jurysdykcji nie posiada.

Celem zmian zawartych w pkt 5 jest wprowadzenie nowego działu IIa (projektowane art. 795^{11a}, art. 795^{11b} oraz art. 795^{11c}) zawierającego regulacje odnoszące się do wydawania w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Ustalono, że właściwym do wydania zaświadczenia jest sąd, który wydał orzeczenie.

Uregulowano również kwestię zaskarżenia postanowienia w przedmiocie zaświadczenia, mając na względzie, że zgodnie z rozporządzeniem (art. 36 ust. 3) od wydania zaświadczenia nie przewiduje się żadnego środka zaskarżenia. Z tego też powodu w projektowanym art. 795^{11a} § 2 wprowadzono możliwość zaskarżenia jedynie odmowy wydania zaświadczenia, gdyż jego brak utrudniałby uznanie lub wykonanie orzeczenia w innym państwie członkowskim UE (art. 31 rozporządzenia nr 2019/1111 wprowadza możliwość przedłożenia dokumentu równorzędnego, a także wprowadza możliwość zwolnienia z przedłożenia zaświadczenia, dlatego brak wydania zaświadczenia nie zamyka stronie możliwości uznania i wykonania w innym państwie członkowskim UE orzeczenia sądu polskiego). Przewidziane zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie zaświadczenia będzie podlegało rozpoznaniu przez sąd wyższej instancji (jako orzeczenie kończące postępowanie – art. 394 § 1 k.p.c.), co jest zgodne z dotychczas obowiązującym modelem postępowania w sprawach dotyczących zaskarżania postanowień w przedmiocie zaświadczeń wydawanych na podstawie pozostałych rozporządzeń UE, które są ujęte w części trzeciej i tytule I k.p.c..

W art. 795^{11b} k.p.c. wprowadzono regulację dotyczącą sprostowania lub uchylecia zaświadczenia, a także wydania zaświadczenia wskazującego na brak lub ograniczenie wykonalności orzeczenia, wskazując na właściwość sądu, który wydał orzeczenie. Przewidziano możliwość zażalenia postanowienia sądu w tym przedmiocie.

W projektowanym art. 795^{11c} wskazano, że w sprawach, o których mowa w nowo projektowanym dziale, sąd działa na posiedzeniu niejawnym, co również determinuje jednoosobowy skład tego sądu (art. 47 § 3 k.p.c.).

Celem zmian zawartych w pkt 7 i 8 jest dostosowanie tego przepisu do zmienionej numeracji rozporządzenia nr 2019/1111, tj. do art. 12 i art. 13 regulujących sytuację wystąpienia przez sąd polski, posiadający jurysdykcję w sprawach o władzę rodzicielską, z wnioskiem o uznanie jurysdykcji przez sąd innego państwa członkowskiego UE (art. 12), jeżeli jest on lepiej umiejscowiony do rozpoznania sprawy, lub sytuacji odwrotnej, tj. uznania przez sąd polski (jako lepiej umiejscowiony do rozpoznania sprawy) swojej jurysdykcji krajowej – na wniosek sądu innego państwa członkowskiego, który na podstawie rozporządzenia nr 2019/1111 ma jurysdykcję co do władzy rodzicielskiej (art. 13). Przekazanie oraz uznanie jurysdykcji w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej może odbyć się zarówno na skutek wystąpienia sądu, jak i na wniosek stron, co znajduje odpowiednie odzwierciedlenie w nowo projektowanym art. 1106⁷ k.p.c. Aktualnie w rozporządzeniu nr 2201/2003 przedmiotowe kwestie są uregulowane w art. 15 ust. 1 lit. b i art. 15 ust. 1 lit. c.

Celem zmian zawartych w pkt 9 jest uregulowanie sytuacji związanej z wystąpieniem sądu do sądu lub innego organu państwa członkowskiego z wnioskiem o udzielenie pomocy w wykonaniu orzeczenia (tj. art. 81 rozporządzenia nr 2019/1111). Doprecyzowano w nim, że chodzi o sąd, który wydał orzeczenie.

Celem zmian zawartych w pkt 10–17 jest objęcie księgą czwartą części czwartej k.p.c., dotyczącej uznawania i wykonywania w Polsce tytułów prawnych objętych rozporządzeniami nr 1215/2012, nr 805/2004, nr 1896/2006, nr 861/2007, nr 4/2009 i nr 606/2013, również orzeczeń, dokumentów urzędowych oraz porozumień wchodzących w zakres zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 – jako kolejnej kategorii tytułów prawnych objętej systemem automatycznego uznawania i wykonalności. Orzeczenia objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w zakresie dotyczącym kosztów i opłat będą nadawały się do wykonania w postępowaniu egzekucyjnym, stąd też dokonano odpowiedniej zmiany w art. 1153¹⁴ przez dodanie kolejnego punktu wskazującego tę kategorię orzeczeń jako tytułu

wykonawczego w Polsce. Jednocześnie wskazano w projektowanym art. 1153^{15b}, że tytuły objęte rozporządzeniem nr 2019/1111, tj. orzeczenia, porozumienia i dokumenty urzędowe pochodzące z innych państw członkowskich UE, stanowią podstawę wszczęcia postępowania wykonawczego, czyli w trybie pozaegzekucyjnym.

W pkt 14 doprecyzowano również sytuację związaną z częściowym wykonaniem orzeczenia sądu innego państwa członkowskiego (tj. art. 49 i art. 53), jak również potrzebą określenia warunków wykonywania kontaktów, jeżeli nie zostały one wcale lub w dostateczny sposób określone w tym orzeczeniu, wskazując, że odpowiednie postanowienie w tym przedmiocie wydaje sąd właściwy do wykonania orzeczenia i podlega ono zaskarżeniu (art. 54).

Zgodnie z obowiązującym art. 59 k.p.c. sąd zawiadamia prokuratora o każdej sprawie, w której udział jego uważa za potrzebny. Obowiązujące aktualnie przepisy w tym zakresie (art. 7, art. 59, art. 60 § 1 k.p.c.) wydają się być niewystarczające, zwłaszcza w świetle wagi rozpoznawanej sprawy i materii, jakiej dotyczy (prawo rodzinne, prawo dziecka). Należy wskazać, że tytuł wykonawczy pochodzący z innego państwa członkowskiego może stanowić nie tylko orzeczenie sądowe, ale również dokument pozasądowy – porozumienie albo dokument urzędowy, który nie będzie podlegał kontroli sądowej w państwie członkowskim pochodzenia. Projekt zakłada możliwość odmowy wykonania ww. dokumentów przez sąd (zarówno sąd rejonowy jako właściwy do wykonania, jak i sąd okręgowy – w ramach odrębnego postępowania) po ustaleniu, że zachodzą przewidziane w rozporządzeniu przesłanki odmowy wykonania orzeczenia, jednak ustawodawca chce zapewnić wzmocnioną ochronę dziecka i optymalne gwarancje należytej ochrony jego praw, jak również ochronę praw i wolności obywateli, a także podstawowych zasad porządku prawnego. Na potrzebę ewentualnego udziału prokuratora w tych sprawach wskazuje analiza podstaw odmowy wykonania tytułu wykonawczego pochodzącego z innego państwa członkowskiego, takich jak: sprzeczność z porządkiem publicznym, brak wysłuchania dziecka, naruszenie prawa do obrony lub naruszenie praw wynikających z władzy rodzicielskiej, zwłaszcza w kontekście braku jednolitych reguł obowiązujących w państwach członkowskich w zakresie rodzinnego prawa materialnego i ich swobody w kształtowaniu tych rozwiązań. Projektowany przepis umożliwi zatem prokuratorowi udział w postępowaniu wykonawczym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego z innego państwa członkowskiego UE, objętego przepisami rozporządzenia nr 2019/1111, jeżeli według jego oceny wymagać tego będzie ochrona praworządności, praw obywateli, w tym zwłaszcza dzieci, lub ochrona interesu społecznego.

Wskazanie właściwego prokuratora okręgowego jako podmiotu uprawnionego do ewentualnego udziału w postępowaniu wykonawczym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego z innego państwa członkowskiego UE uzasadnia w ocenie ustawodawcy okoliczność, że bez względu na to, że przedmiotowe postępowanie będzie toczyło się przed sądem rejonowym, to właściwym do rozpoznania ewentualnego wniosku o odmowę wykonania tytułu wykonawczego, na podstawie którego postępowanie to będzie prowadzone, jest sąd okręgowy. Tym samym wskazanie prokuratora okręgowego w tych sprawach związane jest z zasadą funkcjonalności, a w przyszłości pozwoli na uniknięcie ewentualnych wątpliwości i rozbieżności w praktyce.

Ponadto w pkt 15 określono konsekwencje stwierdzenia przez sąd lub organ przesłanek odmowy uznania lub wykonania orzeczenia, dokumentu urzędowego i porozumienia określonych w rozporządzeniu nr 2019/1111 – w postaci odmowy prowadzenia postępowania w oparciu o ww. tytuły prawne. Doprecyzowano również konsekwencje w postaci umorzenia postępowania w przypadku prawomocnej odmowy wykonania lub uznania tych tytułów prawnych przez sąd okręgowy – po rozpoznaniu wniosku o odmowę uznania lub wykonania.

W pkt 16 dookreślono również organy właściwe do wykonywania czynności określonych w art. 28, art. 52, art. 55 ust. 1, art. 56 (m.in. wykonanie orzeczenia zarządzającego powrót dziecka, doręczenie zawiadomienia, zawieszenie postępowania w sprawie wykonania orzeczenia i odmowa wykonania orzeczenia, w tym również na podstawie prawa krajowego państwa wykonania orzeczenia – art. 57) – w celu uniknięcia wątpliwości praktycznych związanych ze stosowaniem tego przepisu w Polsce.

III. Zmiany w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mają na celu wprowadzenie opłaty stałej w wysokości 300 zł od wniosku o odmowę wykonania, wniosku o odmowę uznania oraz wniosku o stwierdzenie braku podstaw odmowy uznania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub porozumienia objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, co jest spójne z aktualnie obowiązującą regulacją w przypadku innych tytułów prawnych objętych rozporządzeniami unijnymi wskazanymi w tym przepisie.

IV. Zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają na celu dostosowanie przepisów tej ustawy do zmienionej nazwy rozporządzenia i nie mają charakteru merytorycznego.

V. Zmiany w ustawie o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych.

Celem zmian w pkt 1–4 jest dostosowanie przepisów tej ustawy do zmienionej nazwy rozporządzenia nr 2019/1111, bez konieczności dokonywania innych zmian merytorycznych.

Celem zmiany w pkt 5 jest uwzględnienie w polskim porządku prawnym sytuacji wskazanej w motywie 84 rozporządzenia nr 2019/1111. Przepis ten bowiem nakazuje poszanowanie prawa dziecka do zachowania jego tożsamości (określonej w art. 8, art. 9 i art. 20 konwencji ONZ o prawach dziecka), w sytuacji gdy prowadzone jest postępowanie w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a dziecko ma bliski związek z innym państwem członkowskim. W tym celu wprowadzono nową jednostkę redakcyjną w art. 26 polegającą na zapewnieniu przekazywania sobie wzajemnie informacji między Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Spraw Zagranicznych oraz właściwym konsulem RP dotyczących toczących się w innych państwach postępowań w sprawie umieszczenia w placówce opiekuńczej lub pieczy zastępczej dziecka, które ma bliskie związki z Polską. Wymiana tych informacji powinna umożliwić polskiemu organowi centralnemu przedstawienie organom innego państwa członkowskiego – prowadzącym postępowanie w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – osób spokrewnionych z dzieckiem, które gotowe są do sprawowania nad dzieckiem opieki. Powyższe rozwiązanie związane jest z regulacją zawartą art. 37 lit. b Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych, sporządzonej w Wiedniu dnia 24 kwietnia 1963 r., która obliguje władze państwa przyjmującego do powiadomienia urzędu konsularnego o każdym przypadku, gdy zachodzi potrzeba ustanowienia opieki nad małoletnim, który posiada obywatelstwo państwa wysyłającego, a także z przepisem art. 82 ust. 2 rozporządzenia nr 2019/1111, które umożliwia polskiemu organowi centralnemu poinformowanie organów innego państwa, przed którym toczy się postępowanie w przedmiocie pieczy zastępczej, o bliskim związku dziecka z Polską. Ocena występowania kryterium bliskiego związku dziecka z Polską będzie dokonywana na podstawie okoliczności danego przypadku i może obejmować np. polskie obywatelstwo dziecka lub polskie obywatelstwo jednego z jego rodziców.

VI. Zmiany w przepisach przejściowych dotyczą sytuacji związanej z obowiązywaniem przepisów rozporządzenia nr 2201/2003 do tytułów prawnych, które zostały wydane w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2022 r.

Rozporządzenie nr 2019/1111 jest bezpośrednio stosowane w Polsce i nie wymaga implementacji do krajowego porządku prawnego. Charakter dokonywanych zmian ma na celu głównie uzupełnienie przepisów rozporządzenia i dostosowanie jego stosowania do zakresu właściwości polskich sądów. Ponadto, mając na względzie okoliczność, iż rozporządzenie nr 2019/1111 stosuje się od dnia 1 sierpnia 2022 r., a projekt ustawy ma na celu doprecyzowanie właściwości polskich organów w zakresie czynności przewidzianych w rozporządzeniu, nie ma możliwości wskazania przepisów przejściowych mających na celu zastosowanie w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. Nie mogą to być przepisy dotychczasowe, albowiem nie uwzględniają sytuacji, jaka ma miejsce po wejściu w życie rozporządzenia nr 2019/1111. Należy wskazać, że analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku ustawy wdrażającej inne rozporządzenia UE znoszące wymóg *exequatur*, tj. rozporządzenie nr 1215/2012, rozporządzenie nr 805/2004, rozporządzenie nr 1896/2006, rozporządzenie nr 861/2007, rozporządzenie nr 4/2009 i rozporządzenie nr 606/2013. Podkreślenia wymaga, że przepisy przejściowe zawarte w art. 100 rozporządzenia nr 2019/1111 dotyczą orzeczeń, porozumień oraz dokumentów urzędowych, które objęte są przepisami rozporządzenia nr 2201/2003.

VII. Przed skierowaniem niniejszego projektu do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania Rada Ministrów ani jej organ pomocniczy nie występowały o ocenę OSR przez koordynatora OSR.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich firm.

Projektowana ustawa zgodnie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu dr Marcin Romanowski</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Agnieszka Tomczewska, zastępca dyrektora, Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (22) 23-90-246; Agnieszka.Tomczewska@ms.gov.pl Aneta Pośpiech, główny specjalista, Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (22)23-90-250 Aneta.Pospiech@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 25 sierpnia 2022 r.</p> <p>Źródło: Inne</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych RM UC126</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem projektu jest wprowadzenie do prawa polskiego, w tym przede wszystkim do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, zwanej dalej „k.p.c.”, przepisów uzupełniających i doprecyzowujących stosowanie przepisów rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/1111”, które ma zastosowanie od dnia 1 sierpnia 2022 r.

Rozporządzenie nr 2019/1111 stanowi wersję przekształconą i zastąpi rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 .

Rozporządzenie w odniesieniu do objętych nim orzeczeń, porozumień oraz dokumentów urzędowych wprowadza system tzw. automatycznej wykonalności, co oznacza, że ww. dokumenty pochodzące z innych państw członkowskich Unii Europejskiej będą podlegały w Polsce uznaniu i wykonaniu bez potrzeby przeprowadzenia specjalnego postępowania, czyli bez systemu *exequatur*.

Dotychczas system automatycznej wykonalności na gruncie rozporządzenia nr 2201/2003 obejmował dwie kategorie orzeczeń (tj. orzeczenia w sprawie kontaktów oraz orzeczenia wydawane w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, z których wynikał powrót dziecka do państwa jego zwykłego pobytu, o ile – po spełnieniu określonych warunków – zostały zaopatrzone w specjalne zaświadczenie).

Rozporządzenie nr 2019/1111 rozszerza automatyczną wykonalność w odniesieniu do orzeczeń, porozumień i dokumentów urzędowych wydanych we wszystkich sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej i sprawach małżeńskich objętych zakresem zastosowania rozporządzenia. Rozporządzenie precyzuje również katalog dokumentów podlegających automatycznemu uznaniu i wykonaniu przez objęcie tym systemem orzeczeń, dokumentów urzędowych oraz porozumień. Rozporządzenie będzie dotyczyło zarówno sytuacji, kiedy orzeczenie lub inny tytuł pochodzący z innego państwa członkowskiego i objęty zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 podlegać będzie uznaniu i wykonaniu w Polsce, a także sytuacji, kiedy orzeczenia wydane w Polsce w tych sprawach będą podlegały uznaniu i wykonaniu w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Wskazać należy, że system automatycznej wykonalności został przyjęty również w innych obowiązujących w Polsce rozporządzeniach z zakresu współpracy sądowej w sprawach cywilnych, tj. w rozporządzeniu 805/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, rozporządzeniu 1896/2006 z 12 grudnia 2006 r. ustanawiającym postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, rozporządzeniu 861/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającym europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, rozporządzeniu 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, rozporządzeniu 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona), rozporządzeniu 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych.

Rozporządzenie nr 2201/2003 oraz zastępujące je rozporządzenie nr 2019/1111 stanowią podstawowy instrument współpracy sądowej między państwami członkowskimi Unii Europejskiej w sprawach małżeńskich oraz w sprawach

dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także w sprawach uprowadzenia dziecka za granicę – w zakresie, w jakim uzupełniają konwencję haską z 1980 r. dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę. Z uwagi na liczbę spraw rodzinnych o charakterze transgranicznym znaczenie tego instrumentu dla praktyki jest istotne.

Rozporządzenie jest bezpośrednio stosowane w Polsce i nie wymaga implementacji do krajowego porządku prawnego. Charakter dokonywanych zmian ma na celu głównie uzupełnienie przepisów rozporządzenia i dostosowanie jego stosowania do zakresu właściwości polskich sądów oraz innych podmiotów, w tym podmiotów wykonawczych – kuratorów.

Jeżeli chodzi o zastosowany model uzupełnienia regulacji prawa UE przewidujących automatyczną wykonalność, to dokonywane zmiany stanowią kontynuację i wpisują się w technikę zmian legislacyjnych już przyjętych i aktualnie obowiązujących w celu uzupełnienia pozostałych rozporządzeń UE znoszących procedurę *exequatur*, tj. wymienione wcześniej: rozporządzenie 805/2004, rozporządzenie 1896/2006, rozporządzenie 861/2007, rozporządzenie 4/2009, rozporządzenie 1215/2012, rozporządzenie 606/2013. Tym samym niniejsze zmiany koncentrują się na wprowadzeniu odpowiednich przepisów w części dotyczącej międzynarodowego prawa cywilnego, tj. w księdze czwartej dotyczącej uznawania i wykonywania niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych – w zakresie obejmującym również uznawanie i wykonywanie tytułów prawnych objętych rozporządzeniem nr 2019/1111, w tym porozumień, które nie zostały w tej księdze wyodrębnione jako osobna kategoria tytułów prawnych. Natomiast w zakresie dotyczącym uznawania i wykonania orzeczeń polskich wydanych w sprawach objętych zastosowaniem rozporządzenia nr 2019/1111 stosowne zmiany zostały dokonane w części trzeciej k.p.c. – postępowaniu egzekucyjnym, przez dodanie nowego działu dotyczącego zaświadczenia dotyczącego orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Dział ten został dodany po już istniejących działach dotyczących między innymi zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (dział IIa), stwierdzenia wykonalności europejskiego nakazu zapłaty (dział IIb), zaświadczenia dotyczącego orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń (dział IIc), zaświadczenia dotyczącego orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych (dział II d), wyciągów z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych (IIe), zaświadczeń dotyczących orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych (II f), wchodzących w zakres rozporządzenia 606/2013. Z uwagi na fakt, że rozporządzenie 606/2013 może obejmować również orzeczenia z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego podlegające wykonaniu w trybie pozaegzekucyjnym, przyjęto założenie, że jest to odpowiednie miejsce ze względu na przyjętą systematykę k.p.c. do uwzględnienia również zaświadczeń wydawanych do orzeczeń sądów polskich w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, które co do zasady będą podlegały wykonaniu w trybie pozaegzekucyjnym.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego:

- Celem zmian zawartych w pkt 1–3 i 6 jest uwzględnienie możliwości przewidzianej w motywie 22 preambuły rozporządzenia nr 2019/1111 przez rozszerzenie kognicji sądów okręgowych i sądów apelacyjnych obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, w sytuacji gdy uczestnicy wyrazili zgodę lub uznali jurysdykcję tego sądu.

Wskazano możliwość uwzględnienia przez sąd treści porozumienia uczestników w orzeczeniu sądu lub zatwierdzenia ugody, jeżeli uczestnicy ją zawarli (obie te możliwości zostały wymienione w motywie 44 preambuły rozporządzenia nr 2019/1111). Według projektowanych założeń, uregulowanie to umożliwi podmiotom odpowiedzialności rodzicielskiej zakończenie w jednym postępowaniu sprawy dotyczącej powrotu dziecka, jak i spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, co przyspieszy postępowanie i wyeliminuje konieczność prowadzenia postępowania w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej w państwie członkowskim dotychczasowego zwykłego pobytu dziecka.

W przypadku gdy sąd, o którym mowa w art. 569¹ k.p.c., uzyska jurysdykcję do rozpoznania spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, nabedzie również jurysdykcję do rozpoznania spraw o alimenty – na podstawie art. 3 lit. d rozporządzenia Rady WE nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Przepis ten przewiduje bowiem nabycie jurysdykcji w sprawach alimentacyjnych o charakterze transgranicznym, w sytuacji gdy sąd zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej. Omawiane rozwiązanie spowoduje zatem możliwość kompleksowego rozstrzygnięcia spraw z zakresu władzy rodzicielskiej, kontaktów oraz alimentów w ramach postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub opiece prowadzonej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – w sytuacji kiedy uczestnicy zgodzą się lub uznają jurysdykcję polskiego sądu.

- Konsekwencją tych zmian jest potrzeba zmiany w art. 518² k.p.c. w zakresie rozszerzenia kognicji sądów apelacyjnych o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia od spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. o sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, a także kontakty i alimenty – oraz zmian w art. 1106³ k.p.c. w zakresie stosownych zmian w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej sądów polskich w odniesieniu do spraw pomiędzy rodzicami a dziećmi w postępowaniu nieprocesowym. W przepisie określono warunek nabycia jurysdykcji w sprawach pomiędzy rodzicami a dziećmi (tj. władzy rodzicielskiej oraz kontaktów) przez sąd polski rozpoznający sprawy o odebranie dziecka w trybie konwencji haskiej 1980 r. – w postaci zgody uczestników lub uznania przez nich jurysdykcji tego sądu. Jurysdykcja sądu polskiego w zakresie spraw dotyczących alimentów będzie wynikała bezpośrednio z przepisów rozporządzenia 4/2009 i nie ma potrzeby wprowadzania dodatkowych przepisów na gruncie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.
- Z uwagi na aktualną treść art. 598² § 1 k.p.c. wyłączającą możliwość rozpoznania sprawy z zakresu władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy toczy się postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., konieczne było dokonanie stosownego wyłączenia uwzględniającego sytuację przewidzianą w art. 569¹ i art. 518² k.p.c. w zw. z art. 569¹ k.p.c. Jednocześnie, mając na uwadze, że w praktyce pojawiają się wątpliwości odnośnie do zawieszenia postępowania w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy w innym państwie prowadzone jest postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, w projektowanym przepisie art. 598² § 4 wprost wskazano, że nie stanowią one podstawy zawieszenia postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej rozpoznawanej przed sądem polskim. Jest to konsekwencją zasady, że w takiej sytuacji sąd polski będzie w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej posiadał jurysdykcję w tym przedmiocie, a sąd innego państwa członkowskiego UE – zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 2019/1111 (art. 9) takiej jurysdykcji nie posiada.
- Celem zmian zawartych w pkt 5 jest wprowadzenie nowego działu II da (projektowane art. 795^{11a} oraz art. 795^{11b}) zawierającego regulacje odnoszące się do wydawania w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Ustalono, że właściwym do wydania zaświadczenia jest sąd, który wydał orzeczenie.
- Uregulowano kwestię zaskarżenia postanowienia w przedmiocie zaświadczenia, mając na względzie, że zgodnie z rozporządzeniem (art. 36 ust. 3) od wydania zaświadczenia nie przysługują żadne środki zaskarżenia. Z tego też powodu w projektowanym art. 795^{11a} § 2 wprowadzono możliwość zaskarżenia jedynie odmowy wydania zaświadczenia, gdyż jego brak utrudniałby uznanie lub wykonanie orzeczenia w innym państwie członkowskim UE (art. 31 rozporządzenia 2019/1111 wprowadza możliwość przedłożenia dokumentu równorzędnego, a także wprowadza możliwość zwolnienia z przedłożenia zaświadczenia, dlatego brak wydania zaświadczenia nie zamyka stronie możliwości uznania i wykonania w innym państwie członkowskim UE orzeczenia sądu polskiego). Przewidziane zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie zaświadczenia będzie podlegało rozpoznaniu przez sąd wyższej instancji (jako orzeczenie kończące postępowanie – art. 394 § 1 k.p.c.) – co jest zgodne z dotychczas obowiązującym modelem postępowania w sprawach dotyczących zaskarżenia postanowień w przedmiocie zaświadczeń wydawanych na podstawie pozostałych rozporządzeń UE, które są ujęte w części trzeciej i tytule I k.p.c.
- W art. 795^{11b} k.p.c. wprowadzono regulację dotyczącą sprostowania lub uchylecia zaświadczenia, a także wydania zaświadczenia wskazującego na brak lub ograniczenie wykonalności orzeczenia, wskazując na właściwość sądu, który wydał orzeczenie. Przewidziano możliwość zażalenia postanowienia sądu w tym przedmiocie.
- W projektowanym art. 795^{11c} wskazano, że w sprawach, o których mowa w nowo projektowanym dziale, sąd działa na posiedzeniu niejawnym, co również determinuje jednoosobowy skład tego sądu (art. 47 § 3 k.p.c.).
- Celem zmian zawartych w pkt 7 i 8 jest dostosowanie tego przepisu do zmienionej numeracji rozporządzenia nr 2019/1111, tj. do art. 12 i art. 13 regulujących sytuację wystąpienia przez sąd polski, posiadający jurysdykcję w sprawach o władzę rodzicielską, z wnioskiem o uznanie jurysdykcji przez sąd innego państwa członkowskiego UE (art. 12), jeżeli jest on lepiej umiejscowiony do rozpoznania sprawy, lub sytuacji odwrotnej, tj. uznania przez sąd polski (jako lepiej umiejscowiony do rozpoznania sprawy) swojej jurysdykcji krajowej – na wniosek sądu innego państwa członkowskiego, który na podstawie rozporządzenia nr 2019/1111 ma jurysdykcję co do władzy rodzicielskiej (art. 13). Przekazanie oraz uznanie jurysdykcji w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej może odbyć się zarówno na skutek wystąpienia sądu, jak i na wniosek stron, co znajduje odpowiednie odzwierciedlenie w nowo projektowanym art. 1106⁷ k.p.c. Aktualnie w rozporządzeniu nr 2201/2003 przedmiotowe kwestie są uregulowane w art. 15 ust. 1 lit. b i art. 15 ust. 1 lit. c.
- Celem zmian zawartych w pkt 9 jest uregulowanie sytuacji związanej z wystąpieniem sądu do sądu lub innego organu państwa członkowskiego z wnioskiem o udzielenie pomocy w wykonaniu orzeczenia (tj. art. 81 rozporządzenia nr 2019/1111). Doprecyzowano w nim, że chodzi o sąd, który wydał orzeczenie.

- Celem zmian zawartych w pkt 10–17 jest objęcie księgą czwartą części czwartej kodeksu, dotyczącej uznawania i wykonywania w Polsce tytułów prawnych objętych rozporządzeniami nr 1215/2012, nr 805/2004, nr 1896/2006, nr 861/2007, nr 4/2009 i nr 606/2013 również orzeczeń, dokumentów urzędowych oraz porozumień wchodzących w zakres zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 – jako kolejnej kategorii tytułów prawnych objętej systemem automatycznego uznawania i wykonalności. Orzeczenia objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w zakresie dotyczącym kosztów i opłat będą nadawały się do wykonania w postępowaniu egzekucyjnym, stąd też dokonano odpowiedniej zmiany w art. 1153¹⁴ przez dodanie kolejnego punktu wskazującego tę kategorię orzeczeń jako tytułu wykonawczego w Polsce. Jednocześnie wskazano w projektowanym art. 1153^{15b}, że tytuły objęte rozporządzeniem nr 2019/1111, tj. orzeczenia, porozumienia i dokumenty urzędowe pochodzące z innych państw członkowskich UE, stanowią podstawę wszczęcia postępowania wykonawczego, czyli w trybie pozaegzekucyjnym.
- W pkt 14 doprecyzowano również sytuację związaną z częściowym wykonaniem orzeczenia sądu innego państwa członkowskiego (tj. art. 49 i art. 53), jak również potrzebą określenia warunków wykonywania kontaktów, jeżeli nie zostały one wcale lub w dostateczny sposób określone w tym orzeczeniu, wskazując, że odpowiednie postanowienie w tym przedmiocie wydaje sąd właściwy do wykonania orzeczenia i podlega ono zaskarżeniu (art. 54).
- W pkt 15 określono konsekwencje stwierdzenia przez sąd lub organ przesłanek odmowy uznania lub wykonania orzeczenia, dokumentu urzędowego i porozumienia określonych w rozporządzeniu nr 2019/1111 – w postaci odmowy prowadzenia postępowania w oparciu o ww. tytuły prawne. Doprecyzowano również konsekwencje w postaci umorzenia postępowania w przypadku prawomocnej odmowy wykonania lub uznania tych tytułów prawnych przez sąd okręgowy – po rozpoznaniu wniosku o odmowę uznania lub wykonania.
- W pkt 16 dookreślono organy właściwe do wykonywania czynności określonych w art. 28, art. 52, art. 55 ust. 1, art. 56, art. 57 (m.in. wykonanie orzeczenia zarządzającego powrót dziecka, doręczenie zawiadomienia, zawieszenie i odmowa postępowania wykonawczego) – w celu uniknięcia wątpliwości praktycznych związanych ze stosowaniem tego przepisu w Polsce.
- Jeżeli chodzi o podlegające uznaniu i wykonaniu w Polsce tytuły prawne pochodzące z innych państw członkowskich, to oprócz orzeczeń sądowych w sprawach małżeńskich (rozwód, separacja, unieważnienie małżeństwa) i w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej (np. orzeczenie w przedmiocie ograniczenia władzy rodzicielskiej, ustalenia miejsca pobytu dziecka, a także – zgodnie z rozporządzeniem – kontaktów z dzieckiem) zakresem rozporządzenia są objęte tytuły prawne wydane w trybie pozasądowym, np. zatwierdzone przez notariusza porozumienie stron w przedmiocie rozvodu (Estonia, Francja), zawarte przed urzędnikiem stanu cywilnego porozumienie w przedmiocie rozvodu albo separacji (Włochy), zawarte w formie aktu notarialnego porozumienia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej (Hiszpania), zatwierdzone przez Komitet Opieki Społecznej (Social Welfare Committee) porozumienie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej (Szwecja).
- Podstawy odmowy uznania/wykonania porozumień (jak i dokumentów urzędowych) są wskazane w art. 68 rozporządzenia nr 2019/1111 i będą bezpośrednio stosowane. Zgodnie z powołanym przepisem odmawia się uznania dokumentu urzędowego lub porozumienia dotyczącego separacji lub rozvodu, jeżeli takie uznanie jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, jeżeli nie da się go pogodzić z orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym powołano się na uznanie, lub nie da się go pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem wydanym w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim między tymi samymi stronami, o ile to wcześniejsze orzeczenie, ten wcześniejszy dokument urzędowy lub to wcześniejsze porozumienie spełnia warunki niezbędne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym powołano się na uznanie. Natomiast w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej odmawia się uznania lub wykonania dokumentu urzędowego lub porozumienia, jeżeli takie uznanie jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, biorąc pod uwagę dobro dziecka; na wniosek każdej osoby twierdzącej, że dokument urzędowy lub porozumienie stanowi naruszenie jej odpowiedzialności rodzicielskiej, jeżeli dokument urzędowy został sporządzony lub zarejestrowany lub porozumienie zostało zawarte i zarejestrowane bez udziału tej osoby; jeżeli – i w zakresie, w jakim nie da się go pogodzić z późniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, wydanym w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie, lub jeżeli – i w zakresie, w jakim nie da się go pogodzić z późniejszym orzeczeniem, dokumentem urzędowym lub porozumieniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, wydanym w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim, w którym dziecko ma zwykły pobyt, o ile to późniejsze orzeczenie, ten późniejszy dokument urzędowy lub to późniejsze porozumienie spełnia warunki niezbędne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie lub wykonanie. Ponadto można odmówić uznania lub wykonania dokumentu urzędowego lub porozumienia w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, jeżeli dokument urzędowy został oficjalnie sporządzony lub

zarejestrowany lub porozumienie zostało zarejestrowane bez zapewnienia dziecku, które jest w stanie formułować swojej poglądy, możliwości wyrażenia swoich poglądów.

SPRAWY wg repertoriów lub wykazów – I Instancja	Pozostało z ubiegłego roku		Wpłynęło		Zalutwiono	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Nakazanie powrotu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką za granicę w sprawie prowadzonej na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.	20	44	116	152	105	140
Przymusowe odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką za granicę w sprawie prowadzonej na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.	-	-	5	2	5	2

Proponowane rozwiązania mogą mieć pewien wpływ na globalną liczbę spraw trafiających do sądownictwa powszechnego. Co prawda dojdzie do rozszerzenia kognicji sądów obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, w sytuacji gdy strony wyraziły zgodę lub uznały jurysdykcję tego sądu, jak i rozszerzenia kognicji sądów apelacyjnych o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia od spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. o sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, a także kontakty i alimenty – oraz zmian w art. 1106² k.p.c. w zakresie stosownych zmian w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej sądów polskich w odniesieniu do spraw między rodzicami a dziećmi w postępowaniu nieprocesowym, lecz równocześnie liczba tych spraw powinna, w przybliżeniu, odpowiadać liczbie spraw trafiających do sądów, a mających za przedmiot uznanie orzeczenia sądu państwa obcego, nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym określonym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (art. 1151¹ k.p.c.) i im podobnych.

Rozstrzyganie merytoryczne spraw opisanych powyżej przełoży się natomiast na zwiększenie liczby wydawanych w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (nowy dział II da). Ewentualny ewidencyjny wzrost wpływu spraw (o ile nastąpi) nie powinien być znaczący.

Zmiany w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Zmiany mają na celu wprowadzenie opłaty stałej w wysokości 300 zł od wniosku o odmowę wykonania, wniosku o odmowę uznania oraz wniosku o stwierdzenie braku podstaw odmowy uznania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub porozumienia objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, co jest spójne z aktualnie obowiązującą regulacją w przypadku innych tytułów prawnych objętych rozporządzeniami unijnymi wskazanymi w tym przepisie.

Zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zmiany mają na celu dostosowanie przepisów tej ustawy do zmienionej nazwy rozporządzenia i nie mają charakteru merytorycznego.

Zmiany w ustawie o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych

Celem zmian w pkt 1–4 jest dostosowanie przepisów tej ustawy do zmienionej nazwy rozporządzenia nr 2019/1111, bez konieczności dokonywania innych zmian merytorycznych.

Celem zmiany w pkt 5 jest uwzględnienie w polskim porządku prawnym sytuacji wskazanej w motywie 84 preambuły rozporządzenia nr 2019/1111. Przepis ten bowiem nakazuje poszanowanie prawa dziecka do zachowania jego tożsamości (określonej w art. 8, art. 9 i art. 20 Konwencji ONZ o prawach dziecka), w sytuacji gdy prowadzone jest

postępowanie w sprawie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, a dziecko ma bliski związek z innym państwem członkowskim. W tym celu wprowadzono nową jednostkę redakcyjną w art. 26 polegającą na zapewnieniu przekazywania sobie wzajemnie informacji między Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Spraw Zagranicznych oraz właściwym konsulem RP. Wymiana tych informacji powinna umożliwić przedstawienie – przez polski organ centralny (czyli Ministerstwo Sprawiedliwości) lub polskiego konsula – organom innego państwa członkowskiego prowadzącym postępowanie w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej osób spokrewnionych z dzieckiem, które gotowe są do sprawowania nad dzieckiem opieki. Na zasadach określonych w art. 7 Konwencji organy centralne powinny ze sobą współdziałać i popierać współpracę między właściwymi władzami w celu zapewnienia niezwłocznego powrotu dzieci oraz realizacji innych celów Konwencji.¹⁾ Powyższe rozwiązanie związane jest z regulacją zawartą art. 37 lit. b Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych sporządzonej w Wiedniu dnia 24 kwietnia 1963 r., która obowiązuje władze państwa przyjmującego do powiadomienia urzędu konsularnego o każdym przypadku, gdy zachodzi potrzeba ustanowienia opieki nad małoletnim, który posiada obywatelstwo państwa wysyłającego, a także z przepisem art. 82 ust. 2 rozporządzenia nr 2019/1111, które umożliwia polskiemu organowi centralnemu poinformowanie organów innego państwa, przed którym toczy się postępowanie w przedmiocie pieczy zastępczej, o bliskim związku dziecka z Polską. Jako kryterium wskazujące na bliski związek dziecka z Polską wskazano polskie obywatelstwo dziecka lub polskie obywatelstwo jednego z jego rodziców.

Zmiany w przepisach przejściowych dotyczą sytuacji związanej z obowiązywaniem przepisów rozporządzenia nr 2201/2003 do tytułów prawnych, które zostały wydane w postępowaniach wszczętych przed 1 sierpnia 2022 r.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozporządzenie nr 2019/1111 stanowi wersję przekształconą i zastąpi rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.

Nowe rozporządzenie jest stosowane w państwach Unii Europejskiej od 1 sierpnia 2022 r.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sądy okręgowe Sądy apelacyjne	11 1	Informacja ogólnodostępna	<p>Rozszerzenie kognicji sądów okręgowych i sądów apelacyjnych obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej – w sytuacji gdy strony wyraziły zgodę lub uznały jurysdykcję tego sądu.</p> <p>Rozszerzenie kognicji sądu apelacyjnego o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia od spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. o sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, a także kontakty i alimenty – oraz zmian w art. 1106³ k.p.c. w zakresie stosownych zmian w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej sądów polskich w odniesieniu do spraw między rodzicami a dziećmi w postępowaniu nieprocesowym.</p> <p>Wprowadzenie nowego działu IIa zawierającego regulacje odnoszące się do wydawania w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich</p>

¹⁾ Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, dr Marcin Białecki, Prawo rodzinne, *Orzekanie w sprawach o wydanie dziecka w trybie konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę sporządzonej w Hadze w dniu 25 października 1980 r.*, 2021.

			automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Właściwym do wydania zaświadczenia jest sąd, który wydał orzeczenie.
Sąd Apelacyjny w Warszawie	1	Informacja ogólnodostępna	Sąd Apelacyjny w Warszawie jest sądem drugiej instancji w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r., oraz w sprawach określonych w art. 569 ¹ § 5.
Sąd rejonowy dla m.st. Warszawy	1	Informacja ogólnodostępna	Sąd rejonowy dla m.st. Warszawy rozpoznaje wniosek sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111.
Strony postępowań – podmiot odpowiedzialności rodzicielskiej	152 – wpływ spraw wg repertoriów lub wykazów ²⁾	Statystyki MS	Umożliwienie podmiotom odpowiedzialności rodzicielskiej zakończenie w jednym postępowaniu zarówno sprawy dotyczącej powrotu dziecka, jak i spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, co przyspieszy postępowanie i wyeliminuje konieczność prowadzenia postępowania w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej w państwie członkowskim dotychczasowego zwykłego pobytu dziecka.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z chwilą przekazania projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) i § 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348). Ponadto został przekazany do konsultacji i opiniowania środowiskom prawniczym oraz podmiotom zajmującym się ochroną praw dziecka i rodzin. Termin na uzgodnienia międzyresortowe, konsultacje i opiniowanie wyniósł 7 dni.

1. Komitet Ochrony Praw Dziecka, ul. Oleandrów 6, 00-629 Warszawa
2. Stowarzyszenie Integracji Rodzin „Przystań”, ul. Ogrodowa 46, 22-100 Chełm
3. Fundacja Mamy i Taty, ul. Patriotów 110/316, 04-844 Warszawa
4. Szczecińskie Centrum Wspierania Rodziny, ul. Modrzewskiego 15/3, 71-266 Szczecin
5. Centrum Ochrony Dziecka, ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków
6. Fundacja Dziecko w Centrum, ul. Zeylanda 9/3, 60-808 Poznań
7. Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, ul. Krakowskie Przedmieście 25, 00-071 Warszawa
8. Stowarzyszenie Sędziów „Themis”
9. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”
10. Stowarzyszenie Sędziów Rodziny Pro Familia
11. Stowarzyszenie Sędziów Rodziny w Polsce.

²⁾ Nakazanie powrotu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką za granicę w sprawie prowadzonej na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.
Przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką za granicę w sprawie prowadzonej na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych													
(ceny stałe z ... r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania		Przyjęcie proponowanych regulacji nie będzie podstawą do planowania i występowania o dodatkowe środki finansowe w części 15 – Sądy powszechne i części 37 – Sprawiedliwość zarówno w roku wejścia w życie przepisów ustawy, jak i w latach kolejnych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Zmiany w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mają na celu wprowadzenie opłaty stałej w wysokości 300 zł od wniosku o odmowę wykonania, wniosku o odmowę uznania oraz wniosku o stwierdzenie braku podstaw odmowy uznania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub porozumienia objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111. Zmiana ta może wpłynąć na wzrost dochodów sądów, niemniej jednak z uwagi na brak danych w zakresie liczby takich wniosków nie jest możliwe ich oszacowanie.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe													
Skutki													
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe												
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.											

	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24).
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Umożliwienie podmiotom odpowiedzialności rodzicielskiej zakończenie w jednym postępowaniu zarówno sprawy dotyczącej powrotu dziecka, jak i spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, co przyspieszy postępowanie i wyeliminuje konieczność prowadzenia postępowania w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej w państwie członkowskim dotychczasowego zwykłego pobytu dziecka.

Niemierzalne

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wejście w życie ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, jak również nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.</p> <p>Zmiany w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mają na celu wprowadzenie opłaty stałej w wysokości 300 zł od wniosku o odmowę wykonania, wniosku o odmowę uznania oraz wniosku o stwierdzenie braku podstaw odmowy uznania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub porozumienia objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111.</p>
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

Rozstrzygnięcie merytoryczne spraw opisanych w pkt 2 OSR przełoży się na zwiększenie liczby wydawanych w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (nowy dział IIa).

Umożliwienie podmiotom odpowiedzialności rodzicielskiej zakończenie w jednym postępowaniu zarówno sprawy dotyczącej powrotu dziecka, jak i spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, co może wpłynąć na przyspieszenie postępowania i wyeliminuje konieczność prowadzenia postępowania w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej w państwie członkowskim dotychczasowego zwykłego pobytu dziecka.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	---

Omówienie wpływu	<p>Rozszerzenie kognicji 11 sądów okręgowych i sądu apelacyjnego obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, w sytuacji gdy strony wyraziły zgodę lub uznały jurysdykcję tego sądu.</p> <p>Rozszerzenie kognicji sądu apelacyjnego o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia od spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. o sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, a także kontakty i alimenty – oraz zmian w art. 1106² k.p.c. w zakresie stosownych zmian w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej sądów polskich w odniesieniu do spraw między rodzicami a dziećmi w postępowaniu nieprocesowym.</p> <p>Proponowane rozwiązania mogą mieć pewien wpływ na globalną liczbę spraw trafiających do sądownictwa powszechnego. Co prawda dojdzie do rozszerzenia kognicji sądów obecnie rozpoznających sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę o możliwość rozstrzygnięcia spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej – w sytuacji gdy strony wyraziły zgodę lub uznały jurysdykcję tego sądu, jak i rozszerzenia kognicji sądów apelacyjnych o możliwość rozpoznania środków zaskarżenia od spraw rozpoznawanych przez sądy określone na podstawie zmienionego art. 569¹ k.p.c. – tj. o sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej, a także kontakty i alimenty – oraz zmian w art. 1106² k.p.c. w zakresie stosownych zmian w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej sądów polskich w odniesieniu do spraw między rodzicami a dziećmi w postępowaniu nieprocesowym, lecz równocześnie liczba tych spraw powinna, w przybliżeniu, odpowiadać liczbie spraw trafiających do sądów, a mających za przedmiot uznanie orzeczenia sądu państwa obcego, nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym określonym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (art. 1151¹ k.p.c.) i im podobnych.</p> <p>Rozstrzygnięcie merytoryczne spraw opisanych powyżej przełoży się natomiast na zwiększenie liczby wydawanych w Polsce odpowiednich zaświadczeń do orzeczeń polskich sądów w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w celu ich automatycznego uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (nowy dział IIIda).</p> <p>Ewentualny ewidencyjny wzrost wpływu spraw (o ile nastąpi) nie powinien być znaczący i nie istnieje konieczność zwiększenia etatyżacji w sądach powszechnych.</p>
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Zakłada się, że ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

Raport z konsultacji i opiniowania

projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UC126)

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt, w ramach konsultacji otrzymali:

- 1) Naczelna Rada Adwokacka;
- 2) Okręgowa Izba Radców Prawnych;
- 3) Stowarzyszenie Pro Familia;
- 4) Stowarzyszenie Sędziów Iustitia;
- 5) Stowarzyszenie Sędziów Themis;
- 6) Stowarzyszenie Przyszań;
- 7) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości;
- 8) Komitet Ochrony Praw Dziecka;
- 9) Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych;
- 10) Szczecińskie Centrum Wspierania Rodziny;
- 11) Centrum Ochrony Dziecka;
- 12) Fundacja mamy i Taty;
- 13) Fundacja Dziecko w Centrum.

Projekt, w ramach opiniowania otrzymali:

- 1) Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego;
- 2) Prokurator Krajowy, Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego
- 3) Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa;
- 4) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 5) Rzecznik Praw Dziecka;
- 6) Prezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku;

- 7) Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku;
- 8) Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach;
- 9) Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie;
- 10) Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie;
- 11) Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi;
- 12) Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu;
- 13) Prezes Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie;
- 14) Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie;
- 15) Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie;
- 16) Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw został skierowany do konsultacji publicznych oraz opiniowania w dniu 2 sierpnia 2022 r. z 7-dniowym terminem na zgłaszanie uwag. Projekt przekazano wymienionym powyżej podmiotom.

Stanowisko do projektowanych rozwiązań przedstawiło także Porozumienie Zielonogórskie.

Przedstawione stanowiska wskazywały na brak uwag do projektu.

Projekt nie był przedstawiany właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

Zgłoszenie zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa nie przedstawił żaden podmiot.

TYTUŁ PROJEKTU		Projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UC126)			
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO/WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH ¹⁾		Rozporządzenie Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i s prawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona).			
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia T/N	Jedn. red. (*)	Treść przepisu/ów projektu(*)	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów wykraczających poza minimalne wymogi prawa UE (**)
Motywy 22 i 43 Rozporządzenia	Motyw 22 W przypadkach bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka i bez uszczerbku dla możliwości wyboru	T	art. 1 projektu – wprowadza zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r.	w art. 518 ² § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Sądem drugiej instancji w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej	

	<p>sądu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, sądy państwa członkowskiego zwykłego pobytu dziecka powinny utrzymać swoją jurysdykcję do momentu ustanowienia nowego zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim i spełnienia określonych warunków. Państwa członkowskie, które przeprowadziły skoncentrowanie jurysdykcji, powinny rozważyć umożliwienie sądowi, do którego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wniesiono pozew lub wniosek o powrót dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie postępowania w sprawie powrotu dziecka. Porozumienia takie powinny obejmować porozumienia przewidujące zarówno powrót dziecka, jak i odstąpienie od powrotu dziecka. Jeżeli uzgodniono odstąpienie od powrotu, dziecko powinno pozostać w państwie członkowskim nowego zwykłego pobytu, a jurysdykcję w odniesieniu do wszelkich przyszłych postępowań w sprawie pieczy nad dzieckiem należy ustalić na podstawie nowego zwykłego pobytu dziecka.</p>		<p>Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz.1805, 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371.) art. 1 pkt 1</p>	<p>z 1980 r. oraz łącznie z nimi rozpoznawanych spraw określonych w art. 569¹ § 1¹, jest Sąd Apelacyjny w Warszawie.”;</p>	
--	---	--	--	--	--

	<p>Motyw 43</p> <p>We wszystkich sprawach dotyczących dzieci, a w szczególności w sprawach dotyczących uprowadzenia dziecka za granicę, sądy powinny brać pod uwagę możliwość osiągnięcia rozstrzygnięcia sprawy w drodze mediacji i przy użyciu innych stosownych środków, przy wykorzystaniu, w stosownych przypadkach, istniejących sieci i struktur wsparcia na potrzeby mediacji w transgranicznych sporach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Starania tego rodzaju nie powinny jednak prowadzić do nadmiernego wydłużenia postępowań w sprawie powrotu dziecka na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. Ponadto mediacja może nie zawsze być odpowiednim rozwiązaniem, zwłaszcza w przypadku przemocy domowej. Jeżeli podczas postępowania w sprawie powrotu dziecka prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. rodzice osiągną porozumienie co do powrotu lub odstąpienia od powrotu dziecka, a także co do innych kwestii dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, na mocy niniejszego rozporządzenia powinni oni mieć, w określonych okolicznościach, możliwość uzgodnienia, że sąd, przed którym wszczęto postępowanie na podstawie konwencji haskiej z 1980</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>r., powinien mieć jurysdykcję do nadania ich porozumieniu wiążącej mocy prawnej, poprzez włączenie tego porozumienia do orzeczenia, poprzez jego zatwierdzenie lub w inny sposób przewidziany w prawie krajowym i procedurze krajowej. Państwa członkowskie, które przeprowadziły skoncentrowanie jurysdykcji, powinny zatem rozważyć umożliwienie sądowi, przed którym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wszczęto postępowanie w sprawie powrotu dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie takiego postępowania w sprawie powrotu dziecka.</p>				
<p>Motywy 22 i 43 Rozporządzenia</p>	<p>Motyw 22 W przypadkach bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka i bez uszczerbku dla możliwości wyboru sądu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, sądy państwa członkowskiego zwykłego pobytu dziecka powinny utrzymać swoją jurysdykcję do momentu ustanowienia nowego zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim i spełnienia określonych warunków. Państwa członkowskie, które</p>	T	art. 1 pkt 2 projektu	<p>w art. 569¹ po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu: „§ 1¹. W przypadku określonym w art. 1106³ § 2, jeżeli w toku postępowania w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., uczestnicy osiągnęli porozumienie co do powrotu albo co do odstąpienia od powrotu tej osoby do państwa, w którym bezpośrednio przed naruszeniem prawa wynikającego z władzy rodzicielskiej lub opieki miała ona miejsce zwykłego pobytu, a także co do</p>	

	<p>przeprowadziły skoncentrowanie jurysdykcji, powinny rozważyć umożliwienie sądowi, do którego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wniesiono pozew lub wniosek o powrót dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie postępowania w sprawie powrotu dziecka. Porozumienia takie powinny obejmować porozumienia przewidujące zarówno powrót dziecka, jak i odstąpienie od powrotu dziecka. Jeżeli uzgodniono odstąpienie od powrotu, dziecko powinno pozostać w państwie członkowskim nowego zwykłego pobytu, a jurysdykcję w odniesieniu do wszelkich przyszłych postępowań w sprawie pieczy nad dzieckiem należy ustalić na podstawie nowego zwykłego pobytu dziecka.</p> <p>Motyw 43 We wszystkich sprawach dotyczących dzieci, a w szczególności w sprawach dotyczących uprowadzenia dziecka za granicę, sądy powinny brać pod uwagę możliwość osiągnięcia rozstrzygnięcia sprawy w drodze mediacji i przy użyciu innych stosownych środków, przy</p>			<p>wykonywania władzy rodzicielskiej nad tą osobą lub sprawowania opieki nad nią, utrzymywania z nią kontaktów lub alimentów na rzecz tej osoby, sąd o którym mowa w § 1 jest właściwy również w sprawach dotyczących tej osoby w zakresie władzy rodzicielskiej lub opieki, a także co do kontaktów lub alimentów.”;</p> <p>”§ 1². Porozumienie, o którym mowa w § 1¹, jest zawierane na piśmie lub ustnie do protokołu i opatrywane datą oraz podpisem uczestników postępowania.”;</p>	
--	---	--	--	--	--

	<p>wykorzystaniu, w stosownych przypadkach, istniejących sieci i struktur wsparcia na potrzeby mediacji w transgranicznych sporach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Starania tego rodzaju nie powinny jednak prowadzić do nadmiernego wydłużenia postępowań w sprawie powrotu dziecka na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. Ponadto mediacja może nie zawsze być odpowiednim rozwiązaniem, zwłaszcza w przypadku przemocy domowej. Jeżeli podczas postępowania w sprawie powrotu dziecka prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. rodzice osiągną porozumienie co do powrotu lub odstąpienia od powrotu dziecka, a także co do innych kwestii dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, na mocy niniejszego rozporządzenia powinni oni mieć, w określonych okolicznościach, możliwość uzgodnienia, że sąd, przed którym wszczęto postępowanie na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., powinien mieć jurysdykcję do nadania ich porozumieniu wiążącej mocy prawnej, poprzez włączenie tego porozumienia do orzeczenia, poprzez jego zatwierdzenie lub w inny sposób przewidziany w prawie krajowym i procedurze krajowej. Państwa członkowskie, które przeprowadziły skoncentro-</p>				
--	--	--	--	--	--

	wanie jurysdykcji, powinny zatem rozważyć umożliwienie sądowi, przed którym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wszczęto postępowanie w sprawie powrotu dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie takiego postępowania w sprawie powrotu dziecka.				
	art. 34 ust.1 Orzeczenie w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej wydane w jednym państwie członkowskim, które jest w tym państwie członkowskim wykonalne, podlega wykonaniu w innych państwach członkowskich, bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności.	T	art. 1 pkt 3 projektu	w art. 579 ⁴ § 7 otrzymuje brzmienie: „§ 7. Wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej może złożyć także organ centralny tego państwa wyznaczony na podstawie przepisów Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz.U. z 2010 r. poz. 1158), zwanej dalej „konwencją haską z 1996 r.”;	
Art. 30 ust. 1	art. 30 ust. 1 Orzeczenie wydane w jednym państwie członkowskim jest uznawane w innych państwach członkowskich bez	T	art. 1 pkt 5 projektu	w części trzeciej w tytule I po dziale IId dodaje się dział IIda w brzmieniu: „Dział IIda Zaświadczenie dotyczące orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach	

<p>Art. 34 ust. 1</p> <p>Art. 36 ust. 1 i 3</p> <p>Art. 37 ust. 1</p> <p>Art. 48 ust. 1 i 2</p> <p>Art. 49</p>	<p>potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania.</p> <p>art. 34 ust. 1</p> <p>Orzeczenie w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej wydane w jednym państwie członkowskim, które jest w tym państwie członkowskim wykonalne, podlega wykonaniu w innych państwach członkowskich, bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności.</p> <p>art. 36 ust. 1</p> <p>Sąd państwa członkowskiego pochodzenia, o którym Komisja została poinformowana zgodnie z art. 103, na wniosek strony wydaje zaświadczenie dotyczące:</p> <p>a) orzeczenia w sprawach małżeńskich – przy użyciu formularza zamieszczonego w załączniku II;</p> <p>b) orzeczenia w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej – przy użyciu formularza zamieszczonego w załączniku III;</p> <p>c) orzeczenia zarządzającego powrót dziecka, o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) oraz, w stosownych przypadkach, środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających zarządczych zgodnie z art. 27 ust. 5 towarzy-</p>		<p>dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej</p> <p>Art. 795^{11a}. § 1. Jeżeli orzeczenie objęte zakresem zastosowania rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/1111”, spełnia warunki określone w tym rozporządzeniu, sąd który je wydał, na wniosek strony, wydaje zaświadczenie na potrzeby uznania lub wykonania tego orzeczenia w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.</p> <p>§ 2. Na postanowienie w przedmiocie odmowy wydania zaświadczenia przysługuje zażalenie.</p> <p>Art. 795^{11b}. § 1. W razie stwierdzenia, że istnieje przewidziana w rozporządzeniu nr 2019/1111 podstawa do sprostowania lub uchylecia zaświadczenia, sąd który wydał zaświadczenie, na wniosek strony lub z urzędu, dokonuje sprostowania zaświadczenia albo je uchyla.</p> <p>§ 2. W razie stwierdzenia, że istnieje przewidziana w rozporządzeniu nr 2019/1111 podstawa do wydania zaświadczenia wskazującego na brak albo</p>	
---	--	--	--	--

	<p>szących orzeczeniu przy użyciu formularza zamieszczonego w załączniku IV.</p> <p>art. 36 ust. 3</p> <p>Od wydania zaświadczenia nie przysługują żadne środki zaskarżenia.</p> <p>art. 37 ust. 1</p> <p>Sąd państwa członkowskiego pochodzenia, o którym Komisja została poinformowana zgodnie z art. 103, na wniosek dokonuje lub z urzędu może dokonać sprostowania zaświadczenia, jeżeli w wyniku istotnego błędu lub pominięcia istnieje rozbieżność między orzeczeniem, które ma zostać wykonane, a zaświadczeniem.</p> <p>art. 48 ust. 1 i 2</p> <p>Sąd państwa członkowskiego pochodzenia, o którym Komisja została poinformowana zgodnie z art. 103, na wniosek dokonuje lub z urzędu może dokonać sprostowania zaświadczenia, jeżeli w wyniku istotnego błędu lub pominięcia istnieje rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem.</p> <p>2. Sąd, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, działając na wniosek lub z urzędu, cofa zaświadczenie, jeżeli zostało wydane nieprawidłowo w świetle wymogów określonych w art. 47. Art. 49 stosuje się odpowiednio.</p>			<p>ograniczenie wykonalności orzeczenia, sąd który wydał orzeczenie, na wniosek strony, wydaje zaświadczenie wskazujące na brak lub ograniczenie wykonalności orzeczenia.</p> <p>§ 3. Na postanowienie w przedmiocie zaświadczenia przysługuje zażalenie.</p> <p>Art. 795^{11c}. Postanowienie, o którym mowa w art. 795^{11a} oraz w art. 795^{11b} sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym.”;</p>	
--	---	--	--	---	--

	<p>Art. 49</p> <p>1. Jeżeli – i w zakresie, w jakim – orzeczenie, w odniesieniu do którego wydano zaświadczenie zgodnie z art. 47, nie jest już wykonalne lub jego wykonalność została zawieszona lub ograniczona, wydaje się – na wniosek, który można złożyć w dowolnym momencie do sądu państwa członkowskiego pochodzenia, o którym Komisja została poinformowana zgodnie z art. 103 – zaświadczenie, w którym wskazuje się brak lub ograniczenie wykonalności, korzystając ze standardowego formularza zamieszczonego w załączniku VII.</p> <p>2. Zaświadczenie wypełnia się i wydaje w języku, w którym sporządzono orzeczenie. Zaświadczenie można też wydać w innym języku urzędowym instytucji Unii Europejskiej, o zastosowanie którego wystąpiła jedna ze stron. W żaden sposób nie zobowiązuje to sądu wydającego zaświadczenie do zapewnienia tłumaczenia lub transliteracji przetłumaczalnej treści pól tekstu dowolnego.</p>				
<p>Motywy 22 i 43</p>	<p>Motyw 22</p> <p>W przypadkach bezprawnego wprowadzenia lub zatrzymania dziecka i</p>	<p>T</p>	<p>art. 1 pkt 6 projektu</p>	<p>w art. 1106³ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu: „§ 2. Do jurysdykcji krajowej należą także sprawy dotyczące władzy</p>	

<p>Rozporządzenia</p>	<p>bez uszczerbku dla możliwości wyboru sądu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, sądy państwa członkowskiego zwykłego pobytu dziecka powinny utrzymać swoją jurysdykcję do momentu ustanowienia nowego zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim i spełnienia określonych warunków. Państwa członkowskie, które przeprowadziły skoncentrowanie jurysdykcji, powinny rozważyć umożliwienie sądowi, do którego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wniesiono pozew lub wniosek o powrót dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie postępowania w sprawie powrotu dziecka. Porozumienia takie powinny obejmować porozumienia przewidujące zarówno powrót dziecka, jak i odstąpienie od powrotu dziecka. Jeżeli uzgodniono odstąpienie od powrotu, dziecko powinno pozostać w państwie członkowskim nowego zwykłego pobytu, a jurysdykcję w odniesieniu do wszelkich przyszłych postępowań w sprawie pieczy nad dzieckiem należy ustalić na podstawie nowego zwykłego pobytu dziecka.</p>			<p>rodzicielskiej lub kontaktów, o których mowa w art. 569¹ § 1¹, jeżeli uczestnicy wyrazili zgodę lub uznali jurysdykcję sądu polskiego w toku postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej albo opiece, prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.”</p>	
------------------------------	--	--	--	---	--

Motyw 43

We wszystkich sprawach dotyczących dzieci, a w szczególności w sprawach dotyczących uprowadzenia dziecka za granicę, sądy powinny brać pod uwagę możliwość osiągnięcia rozstrzygnięcia sprawy w drodze mediacji i przy użyciu innych stosownych środków, przy wykorzystaniu, w stosownych przypadkach, istniejących sieci i struktur wsparcia na potrzeby mediacji w transgranicznych sporach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Starania tego rodzaju nie powinny jednak prowadzić do nadmiernego wydłużenia postępowań w sprawie powrotu dziecka na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. Ponadto mediacja może nie zawsze być odpowiednim rozwiązaniem, zwłaszcza w przypadku przemocy domowej. Jeżeli podczas postępowania w sprawie powrotu dziecka prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. rodzice osiągną porozumienie co do powrotu lub odstąpienia od powrotu dziecka, a także co do innych kwestii dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, na mocy niniejszego rozporządzenia powinni oni mieć, w określonych okolicznościach, możliwość uzgodnienia, że sąd, przed którym wszczęto postępowanie na podstawie konwencji haskiej z 1980

	<p>r., powinien mieć jurysdykcję do nadania ich porozumieniu wiążącej mocy prawnej, poprzez włączenie tego porozumienia do orzeczenia, poprzez jego zatwierdzenie lub w inny sposób przewidziany w prawie krajowym i procedurze krajowej. Państwa członkowskie, które przeprowadziły skoncentrowanie jurysdykcji, powinny zatem rozważyć umożliwienie sądowi, przed którym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wszczęto postępowanie w sprawie powrotu dziecka, wykonywanie również jurysdykcji uzgodnionej lub uznanej przez strony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy strony osiągnęły porozumienie w trakcie takiego postępowania w sprawie powrotu dziecka.</p>				
<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje</p>	<p>1. W wyjątkowych okolicznościach sąd państwa członkowskiego mającego jurysdykcję do rozpoznania sprawy co do istoty może, na wniosek strony lub z urzędu – jeśli uzna, że sąd innego państwa członkowskiego, z którym dziecko ma szczególny związek, byłby lepiej umiejscowiony do tego, by ocenić dobro dziecka w tej konkretnej sprawie – zawiesić postępowanie lub jego określoną część oraz:</p>	N	art. 1 pkt 7 projektu	w art. 1106 ⁶ § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Wniosek sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111 rozpoznaje sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.”	

się Rozporządzenie 2019/1111	<p>a) określić termin, w którym strona lub strony mają poinformować sąd tego innego państwa członkowskiego o toczącym się postępowaniu oraz o możliwości przekazania jurysdykcji i wniesienia pozwu lub wniosku do tego sądu; albo</p> <p>b) wystąpić do sądu innego państwa członkowskiego z wnioskiem o to, by uznał swoją jurysdykcję zgodnie z ust. 2.</p>				
Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111	<p>1. W wyjątkowych okolicznościach sąd państwa członkowskiego mającego jurysdykcję do rozpoznania sprawy co do istoty może, na wniosek strony lub z urzędu – jeśli uzna, że sąd innego państwa członkowskiego, z którym dziecko ma szczególny związek, byłby lepiej umiejscowiony do tego, by ocenić dobro dziecka w tej konkretnej sprawie – zawiesić postępowanie lub jego określoną część oraz:</p> <p>a) określić termin, w którym strona lub strony mają poinformować sąd tego innego państwa członkowskiego o toczącym się postępowaniu oraz o możliwości przekazania jurysdykcji i wniesienia pozwu lub wniosku do tego sądu; albo</p> <p>b) wystąpić do sądu innego państwa członkowskiego z wnioskiem o to, by</p>	<p>N</p>	<p>art. 1 pkt 8 projektu</p>	<p>w art. 1106⁷ pkt 1–4 otrzymują brzmienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> „1) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji na podstawie art. 8 ust. 1 tiret pierwsze konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2019/1111; 2) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 9 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111; 3) wystąpienia sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 2019/1111; 4) wezwania uczestników postępowania do złożenia wniosku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 tiret drugie, art. 9 ust. 1 tiret drugie konwencji haskiej z 1996 r., albo 	

	uznał swoją jurysdykcję zgodnie z ust. 2.			wniosku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 2019/1111;”;	
Art. 81	<p>1. Sąd państwa członkowskiego może wystąpić do sądów lub właściwych organów innego państwa członkowskiego z wnioskiem o udzielenie pomocy w wykonaniu orzeczeń w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej wydanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, w szczególności w zapewnieniu skutecznego wykonywania prawa do osobistej styczności z dzieckiem.</p> <p>2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, oraz do wszelkich załączonych do niego dokumentów dołącza się ich tłumaczenie na język urzędowy państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, lub jeżeli w tym państwie członkowskim obowiązuje kilka języków urzędowych, na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych miejsca, w którym wniosek ma zostać zrealizowany, lub na dowolny inny język, który państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, wyraźnie dopuszcza. Państwa członkowskie informują Komisję, zgodnie z art. 103, o językach, które dopuszczają.</p>	T	art. 1 pkt 9 projektu	po art. 1134 dodaje się art. 1134 ¹ w brzmieniu: „Art. 1134 ¹ W razie stwierdzenia, że zachodzą podstawy określone w rozporządzeniu nr 2019/1111 do wystąpienia do sądu lub organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej z wnioskiem o udzielenie pomocy w wykonaniu orzeczenia w sprawie dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej lub kontaktów z dzieckiem, sąd, który wykonuje orzeczenie wydaje postanowienie w przedmiocie tego wystąpienia.”;	

<p>Art. 30, 34 i 65</p>	<p>art. 30 1. Orzeczenie wydane w jednym państwie członkowskim jest uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. 2. W szczególności oraz bez uszczerbku dla ust. 3, nie wymaga się przeprowadzania specjalnego postępowania dla celów dokonywania wpisów w księgach stanu cywilnego państwa członkowskiego na podstawie wydanego w innym państwie członkowskim orzeczenia o rozwodzie, separacji lub unieważnieniu małżeństwa, od którego zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego nie przysługują żadne dalsze środki zaskarżenia. 3. Każda zainteresowana strona może zgodnie z procedurami przewidzianymi art. 59–62 oraz, w stosownych przypadkach, w sekcji 5 niniejszego rozdziału i w rozdziale VI, wystąpić o wydanie orzeczenia stwierdzającego brak przesłanek odmowy uznania, o których mowa w art. 38 i 39. 4. Właściwość miejscowa sądu, o którym każde państwo członkowskie poinformowało Komisję zgodnie z art. 103, określana jest na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu.</p>	<p>T</p>	<p>art. 1 pkt 10 projektu</p>	<p>w części czwartej tytuł księgi czwartej otrzymuje brzmienie:</p> <p>„UZNANIE I WYKONANIE NIEKTÓRYCH ORZECZEŃ SĄDOWYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ POCHODZĄCYCH Z TYCH PAŃSTW UGÓD, DOKUMENTÓW URZĘDOWYCH I POROZUMIEŃ”;</p>	
--------------------------------	---	----------	-------------------------------	---	--

	<p>5. Jeżeli kwestia uznania orzeczenia zostaje podniesiona przed sądem państwa członkowskiego jako kwestia wpadkowa, sąd ten może ją rozstrzygnąć.</p> <p>art. 34</p> <p>1. Orzeczenie w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej wydane w jednym państwie członkowskim, które jest w tym państwie członkowskim wykonalne, podlega wykonaniu w innych państwach członkowskich, bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności.</p> <p>2. Do celów wykonania w innym państwie członkowskim orzeczenia przyznającego prawo do osobistej styczności z dzieckiem sąd państwa członkowskiego pochodzenia może nadać orzeczeniu klauzulę tymczasowej wykonalności, niezależnie od wniesienia jakiegokolwiek środka zaskarżenia.</p> <p>art. 65</p> <p>1. Dokumenty urzędowe i porozumienia dotyczące separacji i rozwodu, które mają wiążącą moc prawną w państwie członkowskim pochodzenia, są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Przepisy sekcji 1 niniejszego rozdziału</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>stosuje się odpowiednio, o ile niniejsza sekcja nie stanowi inaczej.</p> <p>2. Dokumenty urzędowe i porozumienia w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, które mają wiążącą moc prawną i są wykonalne w państwie członkowskim pochodzenia, są uznawane i wykonywane w innych państwach członkowskich bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności. Przepisy sekcji 1 i 3 niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio, o ile niniejsza sekcja nie stanowi inaczej.</p>				
<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111</p>		N	art. 1 pkt 11 projektu	<p>w art. 1153¹³ § 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„§ 1. Przepisy niniejszej księgi stosuje się do orzeczeń sądowych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód, dokumentów urzędowych i porozumień objętych zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, rozporządzenia nr 805/2004, rozporządzenia nr 1896/2006, rozporządzenia nr 861/2007, rozporządzenia nr 4/2009, rozporządzenia nr 606/2013 i rozporządzenia nr 2019/1111.”;</p>	

<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111</p>		N	art. 1 pkt 12 projektu	<p>w art. 1153¹⁴ w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu: „7) orzeczenia sądowe państw członkowskich Unii Europejskiej, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111 w zakresie w jakim nadają się do wykonania w drodze egzekucji.”;</p>	
<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111</p>		N	art. 1 pkt 13 projektu	<p>po art. 1153^{15a} dodaje się art. 1153^{15b} w brzmieniu: „Art. 1153^{15b}. Orzeczenia wydane w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także porozumienia oraz dokumenty urzędowe pochodzące z tych państw, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, które podlegają wykonaniu w inny sposób niż w drodze egzekucji stanowią podstawę wszczęcia postępowania wykonawczego.”;</p>	

<p>Art. 53</p>	<p>1. Strona dochodząca wykonania orzeczenia może wnieść wniosek o częściowe wykonanie danego orzeczenia. 2. Jeżeli orzeczenie rozstrzygnęło o kilku dochodzonych roszczeniach i odmówiono wykonania orzeczenia w odniesieniu do niektórych z tych roszczeń, wykonanie jest mimo wszystko możliwe w odniesieniu do części orzeczenia, których nie dotyczy odmowa wykonania. 3. Ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie należy stosować do wykonania orzeczenia zarządzającego powrót dziecka bez wykonania wszelkich środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, zarządzonych w celu ochrony dziecka przed poważnym ryzykiem, o którym mowa w art. 13 akapit pierwszy lit. b) konwencji haskiej z 1980 r.</p>	<p>T</p>	<p>art. 1 pkt 14 projektu</p>	<p>po art. 1153¹⁶ dodaje się art. 1153^{16a} w brzmieniu: „Art. 1153^{16a}. § 1. W sytuacji gdy zgodnie z rozporządzeniem nr 2019/1111: 1) strona wniosła o częściowe wykonanie orzeczenia lub 2) stwierdzono podstawy do odmowy wykonania orzeczenia co do jego części albo 3) zachodzą podstawy do określenia warunków wykonywania kontaktów z dzieckiem – sąd właściwy do wykonania orzeczenia wydaje odpowiednio postanowienie w przedmiocie częściowego wykonania lub w przedmiocie określenia warunków wykonywania kontaktów. § 2. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;</p>	
<p>Art. 30 ust. 3</p>	<p>Każda zainteresowana strona może zgodnie z procedurami przewidzianymi art. 59–62 oraz, w stosownych przypadkach, w sekcji 5 niniejszego rozdziału i w rozdziale VI, wystąpić o wydanie orzeczenia stwierdzającego brak przesłanek odmowy uznania, o których mowa w art. 38 i 39.</p>	<p>T</p>	<p>art. 1 pkt 15 projektu</p>	<p>po art. 1153¹⁹ dodaje się art. 1153^{19a} w brzmieniu: „Art. 1153^{19a}. § 1. W przypadku stwierdzenia przesłanek, o których mowa w art. 38, art. 39, art. 41, art. 50 oraz art. 68 rozporządzenia nr 2019/1111, sąd lub organ odmawia prowadzenia postępowania na podstawie orzeczenia, porozumienia lub dokumentu urzędowego, objętych zakresem zastosowania tego rozporządzenia. § 2. W razie prawomocnej odmowy uznania lub wykonania orzeczenia, porozumienia lub dokumentu urzędowego</p>	<p>Uszczerpkowi enie organu właściwego</p>

				objętego zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111, postępowanie prowadzone na ich podstawie umarza się.”;	
Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111		N	art. 1 pkt 16 projektu	po art. 1153 ^{22a} dodaje się art. 1153 ^{22b} w brzmieniu: „Art. 1153 ^{22b} . Czynności, o których mowa w art. 28, art. 55 ust. 1, art. 52, art. 56 oraz czynności dotyczące zawieszenia postępowania w sprawie wykonania orzeczenia oraz odmowy wykonania orzeczenia na podstawie art. 57 rozporządzenia nr 2019/1111, wykonuje sąd właściwy do wykonania orzeczenia.”;	
Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje		N	art. 1 pkt 17 projektu	w art. 1153 ²⁵ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu: „§ 2. Przepisy art. 1153 ²³ i art. 1153 ²⁴ stosuje się odpowiednio do orzeczeń, porozumień oraz dokumentów urzędowych wchodzących w zakres zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111.”.	

się Rozporządzenie 2019/1111					
Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111		N	art. 3 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447)	<p>w art. 35a ust. 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1. W przypadku możliwości umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego, przewidzianego przepisami umów dwustronnych, konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158) lub rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1), zgody na umieszczenie, o której mowa w tych przepisach, udziela sąd opiekuńczy po ustaleniu, że takie umieszczenie odpowiada dobru dziecka oraz że dziecko posiada istotne związki z Rzeczpospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.”.</p>	

<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111</p>		N	<p>art. 4 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych (Dz. U. poz. 416);</p> <p>art. 4 pkt 1 projektu</p>	<p>w art. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie: „4) rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (Dz. Urz. UE L 178 z 02.07.2019, str. 1) zwanym dalej „rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111”.”;</p>	
<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003</p>		N	<p>art. 4 pkt 2 projektu</p>	<p>Przepisy dotychczasowe stosuje się w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 do: 1) uznawania lub wykonywania w Polsce:</p>	

<p>wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111</p>				<p>a) orzeczeń wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2022 r.,</p> <p>b) dokumentów urzędowych formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przed dniem 1 sierpnia 2022 r. oraz</p> <p>c) porozumień, które stały się wykonalne w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w których zostały zawarte przed dniem 1 sierpnia 2022 r.;</p> <p>2) orzeczeń wydanych w Polsce w postępowaniach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2022 r. na potrzeby ich uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.</p>	
<p>Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje</p>		<p>N</p>	<p>art. 4 pkt 3 projektu</p>	<p>w art. 19 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:</p> <p>„3) uznanie lub wykonanie orzeczenia o pieczy nad dzieckiem na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111, albo</p> <p>4) przekazanie informacji lub udzielenie pomocy, o których mowa w art. 79 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r.”</p>	

się Rozporządzenie 2019/1111					
Zmiana o charakterach technicznym – w miejsce Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 wpisuje się Rozporządzenie 2019/1111		N	art. 4 pkt 4 projektu	art. 20 otrzymuje brzmienie: „Art. 20. Wniosek sporządzony na podstawie art. 79 lit. b rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. Minister Sprawiedliwości kieruje: 1) do sądu, w którym toczy się lub toczyło postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli, albo 2) do sądu, w którego okręgu dziecko lub rodzice mieli miejsce zamieszkania lub pobytu przed wyjazdem za granicę, albo 3) do sądu, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania lub przebywa osoba, której wniosek dotyczy.”;	
Motyw 84 Art. 82 ust. 3	Motyw 84 Jeżeli w państwie członkowskim zwykłego pobytu dziecka bierze się pod uwagę wydanie orzeczenia o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczej lub w opiece zastępczej, sąd powinien rozważyć, na jak najwcześniejszym etapie postępowania, właściwe środki mające zapewnić poszanowanie praw dziecka, zwłaszcza prawa do zachowania jego tożsamości oraz prawa do utrzymania kontaktu z rodzicami	T	art. 4 pkt 5 projektu	w art. 26 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. Wymiana informacji, o których mowa w ust. 1 obejmuje otrzymane z innych państw informacje na temat toczących się w tych państwach postępowań w sprawie umieszczenia w placówce opiekuńczej lub pieczy zastępczej dziecka, które ma bliskie związki z Polską, a także dane na temat osób spokrewnionych z dzieckiem, które wyraziły gotowość do przejęcia opieki nad nim.”.	

<p>lub, w stosownych przypadkach, z innymi krewnymi, w świetle art. 8, 9 i 20 Konwencji ONZ o prawach dziecka. Jeżeli sąd ma informacje na temat bliskiego związku dziecka z innym państwem członkowskim, właściwe środki mogłyby w szczególności obejmować – w przypadkach gdy zastosowanie ma art. 37 lit. b) Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych – zawiadomienie kierowane do urzędu konsularnego tego państwa członkowskiego. Informacje o takim bliskim związku można również uzyskać na podstawie informacji przekazanych przez organ centralny tego innego państwa członkowskiego. Właściwe środki mogłyby również obejmować wniosek kierowany na podstawie niniejszego rozporządzenia do tego państwa członkowskiego o informacje na temat rodzica, krewnego lub innych osób, które byłyby odpowiednie do sprawowania opieki nad dzieckiem. Ponadto w zależności od okoliczności sąd mógłby również wystąpić o udostępnienie informacji na temat procedur i orzeczeń dotyczących rodzica lub rodzeństwa dziecka. Dobro dziecka powinno pozostać wartością nadrzędną. W szczególności niniejsze przepisy nie powinny naruszać prawa krajowego lub procedury krajowej mających zastosowanie do każdego orzeczenia o umieszczeniu</p>				
--	--	--	--	--

	<p>dziecka, które to orzeczenie zostało wydane przez sąd lub właściwy organ w państwie członkowskim rozważającym możliwość umieszczenia dziecka. W szczególności przepisy te nie powinny nakładać na organy państwa członkowskiego mającego jurysdykcję obowiązku umieszczenia dziecka w innym państwie członkowskim ani nie angażują w większym stopniu tego państwa członkowskiego w odniesieniu do orzeczenia o umieszczeniu dziecka ani w odniesieniu do postępowania w sprawie umieszczenia.</p> <p>art. 82 ust. 3</p> <p>Organ centralny innego państwa członkowskiego może poinformować sąd lub właściwy organ, który rozważa możliwość umieszczenia dziecka, o bliskim związku dziecka z tym państwem członkowskim. Nie wpływa to na prawo krajowe i procedurę krajową państwa członkowskiego rozważającego możliwość umieszczenia dziecka.</p>				
Przepisy dostosowujące		N	art. 5 projektu	Przepisy dotychczasowe stosuje się w sprawach objętych zakresem zastosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących	

				<p>odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uznawania lub wykonywania w Polsce: <ol style="list-style-type: none"> a) orzeczeń wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w postępowaniach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, b) dokumentów urzędowych formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przed dniem 1 sierpnia 2022 r. przed dniem wejścia w życie ustawy oraz c) porozumień, które stały się wykonalne w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w których zostały zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy; 2) orzeczeń wydanych w Polsce w postępowaniach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy na potrzeby ich uznania lub wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. 	
Przepisy dotyczące wejścia w życie ustawy		N	art. 6 projektu	Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.	

ODWRÓCONA TABELA ZGODNOŚCI

w zakresie objętym przedmiotem projektu ustawy projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UC126)

L.p.	Jedn. red.	Treść przepisu projektu wykraczająca	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu
1.	art. 1 pkt 4 projektu	w art. 598 ² dodaje się § 4 w brzmieniu: „§ 4. Przepisów § 1 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 569 ¹ § 1 ¹ oraz art. 518 ² w zw. z art. 569 ¹ , a także w przypadku toczącego się przed sądem innego państwa postępowania w sprawie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, prowadzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.”;	Proponowana zmiana nie wynika z treści Rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 roku w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona). Celem zmiany w pkt 4 jest - z uwagi na aktualną treść art. 598 ² § 1 k.p.c. wyłączającą możliwość rozpoznania sprawy z zakresu władzy rodzicielskiej w przypadku gdy toczy się postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. - dokonanie stosownego wyłączenia uwzględniającego sytuację przewidzianą w art. 569 ¹ i art. 518 ² k.p.c. w zw. z art. 569 ¹ k.p.c. Jednocześnie mając na uwadze, że w

praktyce pojawiają się wątpliwości odnośnie zawieszenia postępowania w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy w innym państwie prowadzone jest postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, w projektowanym przepisie art. 598² § 4 wprost wskazano, że nie stanowią one podstawy zawieszenia postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej rozpoznawanej przed sądem polskim. Nie jest bowiem zasadne aby w sytuacji, gdy to sąd polski posiada jurysdykcję w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej, postępowania te były zawieszane. Należy wskazać, że w takiej sytuacji sąd innego państwa członkowskiego, prowadzący postępowanie w sprawie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. – zgodnie z przepisami rozporządzenia 2019/1111 (art. 9) takiej jurysdykcji nie posiada.

2. art. 2 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia

w art. 24 ust. 1 pkt 2a i 2b otrzymują brzmienie:
„2a) odmowę wykonania, o którym mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia

Zmiany w przepisach ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mają na celu wprowadzenie opłaty stałej w wysokości 300 zł od wniosku o odmowę

28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2257 i 2328)

12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 351 z 20.12.2012, str. 1, z późn. zm.), rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, str. 15, z późn. zm.), rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 399 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, str. 1, z późn. zm.), rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania

wykonania, wniosku o odmowę uznania oraz wniosku o stwierdzenie braku podstaw odmowy uznania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub porozumienia objętych zakresem zastosowania rozporządzenia 2019/1111, co jest spójne z aktualnie obowiązującą regulacją w przypadku innych tytułów prawnych objętych rozporządzeniami unijnymi wskazanymi w tym przepisie.

orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 7 z 10.01.2009, str. 1, z późn. zm.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 181 z 29.06.2013, str. 4) lub rozporządzenia Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona, Dz. Urz. UE L 178 z 2.7.2019);

- 2b) odmowę uznania albo stwierdzenie braku podstaw do odmowy uznania, o których mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) lub

rozporządzenia Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona);”.

Minister do Spraw Unii Europejskiej

DPUE.920.1124.2022.SZ(13)
Warszawa, 28 listopada 2022 r.
Dot.: RM-0610-116-22 *nowy tekst II*

Pan Łukasz Schreiber
Minister-Członek Rady Ministrów
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia
o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra do Spraw Unii Europejskiej

Karolina Rudzińska
Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości